ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Δραχμὰς 7.50*
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Φρ. Χρ. 8*

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 89

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
"ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ,, ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Μαρτίου 1908

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ — Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ διορισμοῦ τῶν ψαλτῶν καὶ νεωκόρων.

(Ὑπὸ τοῦ κ. Χαραλ. Βοζίκη, δικηγόρου ἐν Ἀθήναις καὶ βουλευτοῦ).

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Εἴρηται ὅτι οἱ κανόνες Λ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, 6 τῆς Δ., γ' τῆς Α οἰκ. καὶ ἄλλοι, τὴν παρὰ τῶν ἀρχόντων γενομένην ἐκλογὴν ἐπισκόπου κηρύττουσιν *ἄκυρον*. Κατὰ τὸ ἄρ. Γ τοῦ Σ νόμου, διὰ πᾶσαν κενὴν θέσιν ἐπισκόπου ἡ Σύνοδος ψηφίζει *τρεῖς* ὑποψηφίους καὶ ὁ Βασιλεὺς (ἐνασκῶν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν διὰ τοῦ ὑπευθύνου Ὑπουργοῦ) φέρει τὴν ἔγκρισίν του ἐπὶ ἕνα ἐξ αὐτῶν, ὅστις, πρὶν ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του δίδει ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως τὴν διαβεβαίωσιν εὐπειθείας εἰς τὸ σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Βασιλείου.

Καὶ πάλιν ἐρωτᾶται· συμφωνεῖ κατὰ τοῦτο ὁ νόμος Σ πρὸς τοὺς κανόνας; Δὲν ἀφορᾶ εἰς τὴν Ἐκκλησ. διοίκησιν; Ἀλλ' ἀντὶ νὰ παραθέσωμεν τὰς ἀναριθμήτους ἐν ταῖς λεπτομερείαις διαφορὰς μεταξὺ τῶν διατάξεων τῶν κανόνων καὶ τῶν νόμων Σ καὶ ΣΑ, τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν καὶ πειθαρχίαν, καὶ νὰ προβάλλωμεν ἐπανειλημμένα ἐρωτήματα διὰ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι οἱ νόμοι οὗτοι μετερρύθμισαν ἐν πολλοῖς καὶ κατήργησαν τοὺς κανόνας καὶ ἄρα δὲν ἀναγνώρισαν αὐτοὺς ὡς συνταγματικὰς διατάξεις, νομίζομεν ὅτι ἀρκεῖ μετὰ τὰς ἄνω δύω παρατηρήσεις νὰ ἐρωτήσωμεν περιληπτικῶς:

Εἶνε ἢ δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι οἱ νόμοι Σ καὶ ΣΑ διήρεσαν, οὐχὶ συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας καὶ τὸν Πατρ. Τόμον, τὸ Κράτος εἰς ἐπισκοπὰς καὶ ἐνορίας ἀναλόγως τῶν νεωτέρων ἀναγκῶν καὶ ἐκανόνισαν τὰ τῆς διοικήσεως αὐτῶν; Εἶνε ἢ δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι οἱ αὐτοὶ νόμοι μετερρύθμισαν οὐ μόνον τοὺς περὶ γάμου καὶ διαζυγίου καὶ τόσους ἄλλους κανόνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων καὶ περὶ δικαιοδοσίας τοῦ ἐπισκόπου καὶ περὶ ποινῶν καὶ ἰδίως διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρ. ΙΔ τοῦ ΣΑ, καθ' ἣν αἱ πειθαρχικαὶ ἀποφάσεις τῶν ἐπισκόπων καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου δὲν δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι ἢ μόνον ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργείου, ἄλλως δὲ μόνον ἐγκρίσει τοῦ Βασιλέως;

Καὶ διὰ τοὺς μὴ θέλοντας ν' ἀρκεσθῶσιν εἰς τὰ περιληπτικὰ ταῦτα ἐρωτήματα ἐρωτῶμεν ἀκόμη: Ἡ διάταξις τοῦ ἀρ. Ε τοῦ νόμου ΣΑ, καθ' ἣν «πᾶσα ἀπόφασις ἢ πρᾶξις τῆς ἱερᾶς Συνόδου γενομένη ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου ἢ μὴ φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ εἶνε *ἄκυρος*» ἐξήρτησεν ἢ δὲν ἐξήρτησε τὸ *κῦρος* πάσης πράξεως τῆς Συνόδου ἀπὸ τῆς γνώμης τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς καὶ ἀποτελεῖ ἢ δὲν ἀποτελεῖ ἡ διάταξις αὕτη καὶ μόνη *δλικὴν* τροποποίησιν καὶ μεταρρύθμισιν τῶν περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ πειθαρχίας κανόνων;

Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι καὶ ἐκ τῶν νόμων Σ καὶ ΣΑ, τοὺς ὁποίους ἡ Εἰσ. Γνμδ. ἐπικαλεῖται ὡς *καθορίζοντας* «τί συμπεριλαμβάνονται εἰς τὴν γενικὴν φράσιν τοῦ ἀρ. 2 τοῦ Συντάγματος» οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύται ἢ ὅτι ἐν τῇ γενικῇ φράσει τοῦ ἀρ. 2 τοῦ Συντάγματος *δὲν* συμπεριλαμβάνονται οἱ περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσως καὶ πειθαρχίας κανόνες καὶ διὰ τοῦτο τοὺς κανόνας αὐτούς, μὴ ἀποτελοῦντας πλέον συνταγματικὰς διατάξεις, τοὺς μεταρρυθμίζουσιν οἱ νόμοι ταῖς τοῦ καιροῦ καὶ τῶν πραγμάτων μεταβολαῖς καὶ ταῖς ἐντεῦθεν «εὐπροσώποις αἰτίαις ὑπείκοντες» κατὰ τὸ μολυβδόβουλον τοῦ πατριάρχου Μανουήλ, ἐνῷ ἐξ ἄλλου δίδουσιν *ἰσχὺν νόμου* εἰς τοὺς ἄλλους τοὺς μὴ μεταρρυθμιζομένους κανόνας.

Ἡ τοιαύτη δὲ ὑπὸ τῶν νόμων Σ καὶ ΣΑ γενομένη οὕτως ἀναγνώρισις τῶν θείων καὶ ἱερῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν κανόνων ὡς *νόμων* τοῦ Κράτους λύει τὸ ζήτημα τῆς διοικήσεως τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ εἶνε ἀρκετὴ νὰ διασκεδάσῃ πάντα φόβον τῆς Εἰσ. Γνμ. περὶ δημιουργίας προηγουμένου δυναμένου νὰ ἐπιδράσῃ καὶ δὴ ὀλεθρίως ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν.

Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία πηγάζει ἐκ τῆς συνειδήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅστις ἔχει τόσον στενῶς συνηνωμένην τὴν ἔννοιαν τῆς θρησκείας μὲ τὴν ἔννοιαν καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδος, ὥστε αὐτὸς οὗτος, νικήσας ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, ἅμα τῇ ἀνακτήσει τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας ἐπροστάτευσε κατὰ πρῶτον λόγον τὴν ἐκκλησίαν του καὶ δὲν ἐπέτρεψεν οὔτε θὰ ἐπιτρέψῃ ποτὲ τὴν παραμικρὰν καταδολίευσιν τῶν *προσηκόντων* τῇ Ἐκκλησίᾳ δικαιωμάτων, ὅπερ ἀρκεῖ νὰ καθησυχάσῃ πάντα ὁπωσδήποτε ἀνησυχοῦντα, ἀλλὰ καὶ διωργάνωσε τοιαύτην τὴν πολιτείαν, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν της εἰς πάντα ὁπωσδήποτε ἀπειλοῦντα.

Ταῦτα, ἐν πολλοῖς συνοπτικῶς διὰ νὰ μὴ κάμωμεν μεγάλην κατάχρησιν τῆς φιλοξενίας τῆς «Δικαιοσύνης», εἰς ἀπόδειξιν, ὅτι ἡ γνώμη τοῦ νομικοῦ συμβουλίου, καθ' ἣν «οἱ κανόνες τῶν Συνόδων εἶναι, ὡς καὶ τὸ Σύνταγμα καὶ ὁ καταστατικὸς νόμος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κελεύει, διατάξεις *θεμελιώδεις καὶ ἀμετάβλητοι μόνον εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ δογματικά*, πᾶσα δὲ ἄλλη τῶν Συνοδικῶν κανόνων διάταξις ἀσχέτως πρὸς τὰ δόγματα ἰσχύει ὡς *νόμος* τοῦ Κράτους, ἐφ' ὅσον διὰ νεωτέρου νόμου δὲν ἐτροποποιήθη» εἶνε ἡ μόνη ὀρθή.

Ἐπιτραπήτω δ' ἡμῖν νὰ παρατηρήσωμεν, ἀσχέτως πρὸς τὸ Συνταγματικὸν ζήτημα, καὶ συνοπτικῶς, ὅτι ἡ ἀξίωσις ὅτι πρέπει ἡ πολιτεία νὰ μὴ θίγῃ τοὺς κανόνας καὶ νὰ μὴ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, εἶνε ὑπερβολικὴ καὶ δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκ τῆς πολιτικῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας καὶ νομοθεσίας, ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἐκ τῶν πρακτικῶν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐξάγεται ἀριδήλως, ὅτι οὐδέποτε συνεχωρήθη τῇ Ἐκκλησίᾳ νὰ ἐνεργῇ ἐν ἀπολύτῳ ἐλευθερίᾳ καὶ ἀκωλύτως ἀπὸ πάσης κοσμικῆς ἐπεμβάσεως. Οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες ἀνεμιγνύοντο οὐ μόνον εἰς τὰ *ἐκτὸς*, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ *ἐντὸς* τῆς ἐκκλησίας, αἱ δὲ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ὥριζον καὶ περὶ δογμάτων ὑπὸ τὴν ἐφορείαν τῶν αὐτοκρατόρων καὶ πολλάκις κατὰ διαταγὴν αὐτῶν, καὶ ἡ Βυζαντινὴ νομοθεσία βρίθει διατάξεων ἄλλων μὲν διδουσῶν εἰς τοὺς κανόνας ἰσχὺν νόμου, ἄλλων δὲ τροποποιουσῶν τοὺς κανόνας καὶ ἄλλων κανονιζουσῶν τὰ τῆς διοικήσεως τῆς ἐκκλησίας ἄνευ τῆς γνώμης αὐτῆς, μέχρις οὗ κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς διὰ Νεαρᾶς καθώρισεν ἀκριβῶς τὰ πράγματα καὶ ἔλυσε καὶ τὸ ζήτημα ἡμῶν. «Καὶ ἀπὸ τῶν παραθεωρουμένων νῦν θείων κανόνων, οἱ μὲν *πρὸς εὐσέβειαν* ὁρῶντες, καί τι συστατικὸν τοῦ ὀρθοῦ *δόγματος* παραδιδόντες ἡμῖν, παντὶ τρόπῳ ἀνανεωθέντες, τηρείσθωσαν· οἱ δὲ λοιποὶ προεκβληθέντες δοθήτωσαν καὶ τῇ βασιλείᾳ μου, ἵνα κοινῇ τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιότητι περὶ τούτων συνδιασκεψαμένη, τὸ δέον οἰκονομήσῃ».

Ψάλται καὶ Νεωκόροι

Ὡς ἐδηλώσαμεν ἐν ἀρχῇ, τὸ ζήτημα τίνες θὰ διορίζωσι τοὺς ψάλτας καὶ νεωκόρους εἶνε καθ' ἡμᾶς δευτερευούσης σημασίας καὶ θέλομεν πραγματευθῇ αὐτὸ συνοπτικῶς, παραλείποντες πλείστας ὅσας παρατηρήσεις χωρούσας ἐπὶ τῆς Εἰσαγγελικῆς Γνωμοδοτήσεως, καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν διακρίσεων αὐτῆς περὶ τάξεων καὶ βαθμῶν καὶ τῆς ἰσχύος τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλ. νομοθεσίας καὶ τῆς ἐννοίας τοῦ δημοτικοῦ νόμου καὶ τῶν διαφόρων ἄλλων ἀσχέτων πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου ἰδεῶν.

α) οἱ ψάλται

Ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν τῆς ἐκκλησίας νομοθεσίαν κατελέγετο εἰς τὸν κλῆρον καὶ ἡ τάξις τῶν ψαλτῶν, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἦσαν οὗτοι ἐκ τῶν ἱερατικῶν, εἶνε ἀναμφισβήτητον καὶ ὀρθῶς περὶ αὐτοῦ ἀποφαίνεται ἡ Εἰσ. Γνώμη. Ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη νὰ γίνῃ διάκρισις.

Ὁ κανὼν ΙΕ' τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου λέγει «Περὶ τοῦ μὴ δεῖν πλὴν τῶν *κανονικῶν* ψαλτῶν, τῶν *ἐπὶ τὸν ἄμβωνα* ἀναβαινόντων καὶ ἀπὸ διφθέρας ψαλλόντων, ἑτέρους τινὰς ψάλλειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ».

Διὰ τοῦ κανόνος τούτου ἀπαγορεύεται εἰς πάντας πλὴν τῶν *κανονικῶν* ψαλτῶν, τὸ ψάλλειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ποίους δὲ ἐννοεῖ *κανονικοὺς* ψάλτας; «Τοὺς ἐν τῷ κλήρῳ δηλαδὴ τεταγμένους, τοὺς ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ κεχειροτονημένους, τοὺς ἀπὸ διφθέρας ψάλλοντας» Ζωναρᾶ σχόλιον αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Βαλσαμὼν αὐτ. προστίθησι «μηδένα ἕτερον πλὴν τῶν *κληρικῶν* τῶν ἐπ' ἄμβωνος ἀναγιγνωσκόντων ἐπ' ἐκκλησίας, *κατάρχεσθαι* (τὸ κατάρχεσθαι, ἔργον τοῦ πρωτοψάλτου Ράλλη Ποτλῆ. 5 6.287) τῶν θείων ψαλτῳδημάτων, τὸ γὰρ συμψάλλειν καὶ *λαϊκοὺς* ἐπ' ἐκκλησίας οὐ κεκώλυται» δηλ. ὁ πρωτοψάλτης ἔδει πάντως νὰ εἶνε κληρικός.

Ταῦτα κατὰ τὸν *τέταρτον* μ. Χ. αἰῶνα. Αἱ μετέπειτα τοπικαὶ Οἰκουμενικαὶ *σύνοδοι* μέχρι τοῦ ἕκτου αἰῶνος οὐδένα εἰδικὸν περὶ ψαλτῶν ἀναγράφουσι κανόνα.

Ἐν ἔτει ὅμως 528 ἐξεδόθη ἡ ἑξῆς διάταξις 42 § 10 Κωδ. (1-3) τοῦ Ἰουστινιανοῦ «Ἔτι θεσπίζομεν πάντας τοὺς *κληρικοὺς* τοὺς ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ δι' *ἑαυτῶν* ψάλλειν τά τε νυκτερινὰ καὶ τὰ ὀρθρινὰ καὶ τὰ ἑσπερινά, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ δαπανᾶν τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα κληρικοὺς φαίνεσθαι, ὄνομα μὲν ἔχοντας κληρικῶν, μὴ ἐκτελοῦντας δὲ τὸ πρᾶγμα τοῦ κληρικοῦ πρὸς τὴν λειτουργίαν τοῦ δεσπότου Θεοῦ· ἄτοπον γάρ ἐστίν, ἀντ' αὐτῶν *γραπτούς*, ἀνάγκης ἐπαγομένης αὐτοὺς, ψάλλειν. Εἰ γὰρ *πολλοὶ τῶν λαϊκῶν*, διὰ τὸ τὴν οἰκείαν ὠφελῆσαι ψυχὴν ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις *προσεδρεύοντες* σπουδαῖοι περὶ τὴν ψαλμῳδίαν δείκνυνται, πῶς οὐκ ἄτοπον, τοὺς κληρικοὺς τοὺς ἐπὶ τούτῳ τεταγμένους, μὴ πληροῦν τὸ οἰκεῖον ἐπάγγελμα; Διὸ παντὶ τρόπῳ τοὺς κληρικοὺς ψάλλειν κελεύομεν....» Ἐκ ταύτης δείκνυνται, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις εἰς τοὺς *μὴ κληρικοὺς* νὰ ψάλλωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν δὲν ἴσχυε πλέον «εἰ γὰρ *πολλοὶ τῶν λαϊκῶν*, διὰ τὸ τὴν οἰκείαν ὠφελῆσαι ψυχὴν, ταῖς ἁγιωτάτας ἐκκλησίαις προσεδρεύοντες, σπουδαῖοι περὶ τὴν ψαλμῳδίαν δείκνυνται....» Καὶ ὅτι οἱ *κληρικοὶ* δὲν ἐπετέλουν τὰ καθήκοντα τοῦ ψάλτου (καθήκοντα τοῦ κληρικοῦ) *δι' ἑαυτῶν*, ἀλλὰ δι' ἄλλων, *τῶν γραπτῶν*, οἱ ὁποῖοι ἐκ τῆς αὐτῆς διατάξεως φαίνεται δὲν ἦσαν κληρικοὶ τῆς ἐκκλησίας ἐν ᾗ ἔψαλλον. Ἡ διάταξις ἐπιτάσσει οὕτως εἰς τοὺς κληρικοὺς ψάλλειν, *δι' ἑαυτῶν* καὶ ἀναγνωρίζει εἰς τοὺς *λαϊκοὺς* τὸ δικαίωμα τοῦ ψάλλειν «διὰ τὸ τὴν οἰκείαν ψυχὴν ὠφελῆσαι».

Κατὰ τὸν ἕβδομον αἰῶνα ἡ ἐν Τρούλλῳ ΣΤ' Οἰκ. σύνοδος διὰ μὲν τοῦ κανόνος ΛΓ' ἀπαγορεύει τὸ ἀναγινώσκειν *ἐπ' ἄμβωνος* τὰς θείας γραφὰς καὶ ψάλλειν εἰς τοὺς μὴ κληρικοὺς «ἀλλὰ μηδέ τινα τῶν ἁπάντων συγχωρεῖν *ἐπ' ἄμβωνος* κατὰ τὴν τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταλεγομένων τάξιν, τοὺς θείους τῷ λαῷ λόγους *ἀποφωνεῖν*, εἰ μή τι ἂν ἱερατικῇ κουρᾷ χρήσηται ὁ τοιοῦτος καὶ τὴν εὐλογίαν ὑπὸ τοῦ οἰκείου ποιμένος κανονικῶς ὑποδείξηται», διὰ δὲ τοῦ κανόνος ΟΕ κανοζουσα τὸν τρόπον τοῦ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, δὲν διακρίνει μεταξὺ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ψαλτῶν, ἀλλ' ἀναφέρεται συλλήβδην εἰς πάντας «τοὺς ἐπὶ τῷ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις *παραγινομένους*» καίτοι ἐν τῷ Δ' κανόνι αὐτῆς καὶ τοὺς ψάλτας καταριθμεῖ μεταξὺ τῶν κληρικῶν.

Ἐκ τούτων συνάγεται ὅτι τὸ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις δὲν ἔμεινεν ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν κληρικῶν, ἀλλ' ἕνεκα τῶν διαφόρων περιστάσεων καὶ τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς τὸ ψάλλειν ἰδιαιτέρων μουσικῶν γνώσεων καὶ ἰδιοτήτων, περιῆλθε καὶ εἰς τοὺς λαϊκούς, ὧν πολλοὶ ἀνεδείχθησαν κατὰ τὴν ἄνω διάταξιν τοῦ κώδικος σπουδαῖοι περὶ τὴν ψαλμῳδίαν, ἀπέμεινε δὲ ἀποκλειστικὸν καθῆκον τῶν κληρικῶν τὸ ἀπὸ τοῦ *ἄμβωνος* ψάλλειν καὶ πρὸς τοῦτο ὑπῆρχεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡ τάξις τῶν *κανονικῶν* ψαλτῶν, τῶν μετ' ἐπικουρίδος, τῶν κατεταγμένων τῷ κλήρῳ «Σημείωσις ὅτι ἅμα τῷ δέξασθαί τινα σφραγίδα ἐπὶ κουρίδος ἀπὸ χειρὸς ἀρχιερατικῆς *κληρικὸν* τοῦτον ἔχει ὁ κανών» (Βαλσαμὼν ὑπὸ ΛΓ τῆς ΣΤ') ὑποκείμενον εἰς τούς περὶ κληρικῶν κανόνας καθ' οὓς τῷ ἀπαγορεύετο φορεῖν ὡράριον, ἀλλ' ἐπετρέπετο εἰς γάμον ἔρχεσθαι, οὐχὶ ὅμως καὶ μετὰ ἑτεροδόξου γυναικός.

Καὶ ἡ τάξις ὅμως αὕτη τῶν *κανονικῶν* ψαλτῶν, τῶν κατατεταγμένων τῷ κλήρῳ, φαίνεται ὅτι βαθμηδὸν ἐξέλιπεν, ὄχι μόνον διότι δὲν ἐψάλλοντο πλέον *ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος* ὕμνοι καὶ διότι μετεβλήθη ἔκτοτε ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν ναῶν (ὁ ἄμβων ἔκειτο τότε ἀμέσως πρὸ τοῦ βήματος), ἀλλὰ καὶ διότι «πολλὰ τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάλαι γινομένων, νῦν ἄλλως ἐκράτησε γένεσθαι· καὶ τοῖς ἀναγνώσταις γὰρ τὸ ἀναγιγνώσκειν τὰς θείας γραφὰς εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ ἔργον ἦν, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτῶν δείκνυται... ἀλλὰ νῦν (αἰὼν ΙΑ—ΙΒ) *ἔργον αὐτῶν τὸ ψάλλειν*, τὸ δὲ ἀναγιγνώσκειν αὐτοὺς ὡς ἐπ' ἐλάχιστον γίνεται» Ζωναρ. ὑπὸ ΚΒ Λαοδικείας. Ὁ Βαλσαμὼν (ὑπὸ Δ τῆς ΣΤ') πληροφορεῖ, ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του (αἰὼν ΙΒ) τὸ τῶν ψαλτῶν τάγμα συνίστατο μόνον ἀπὸ εὐνούχους «Τὸ *παλαιὸν* οὐκ ἀπ' εὐνούχων μόνον τὸ τῶν ψαλτῶν τάγμα συνίστατο, *καθὼς γίνεται σήμερον*, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μὴ τοιούτων». Ἦτο δὲ φυσικὸν τὸ τοιοῦτον ιάγμα καὶ διὰ τοῦτον τὸν λόγον νὰ μὴ εἶνε πλῆρες καὶ νὰ ἐκλείψῃ βαθμηδὸν καὶ διὰ τοῦτο εὐθὺς μετὰ τὸν Βαλσαμῶνα Ἰωάννης ὁ ἐπίτροπος Κίτρου, ζήσας κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, μεταξὺ τῶν ὀφφικίων τοῦ ἀναγνώστου ἀναγράφει καὶ ταῦτα· δομέστικος τοῦ δεξιοῦ χοροῦ, δομέστικος τοῦ ἀριστεροῦ, δομέστικος τῶν ψαλτῶν, (πρωτοψάλτης), ἄρχων τῶν κοντακίων, πρωτοκανόναρχος, ἐπικυρῶν οὕτω τὴν πληροφορίαν τοῦ Ζωναρᾶ. Ἀναγκαῖον ὅμως ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλείψεως τοῦ τάγματος τῶν ψαλτῶν ἦτο νὰ ἀπομείνῃ ἐν πᾶσι τὸ ψάλλειν καὶ τοὺς λαϊκοὺς ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν

ἀναγνωστῶν, ὡς πρωτοψαλτῶν, ἀφοῦ μάλιστα δὲν ψάλλουσιν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος καὶ συνεπῶς νὰ μὴ κατατάσσωνται μεταξὺ τῶν κληρικῶν οἱ *λαϊκοὶ* ψάλται.

Ἀλλ' ἀφοῦ οὕτω τὸ ψάλλειν ἔπαυσε νὰ εἶνε ἀποκλειστικὸν ὡρισμένης τάξεως καθῆκον καὶ ἐνασχόλησις, ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ παρημελήθη, αὐτοδίδακτοι δὲ τὸ πλεῖστον ἔψαλλον ἱερωμένοι καὶ λαϊκοὶ οὐχὶ ὡς ἀπήτησεν ὁ ΟΕ κανὼν τῆς ς' Οἰκ. «μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ κατανύξεως», ἀλλὰ «βοαῖς ἀτάκτοις» καὶ τὴν «φύσιν πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζοντες».

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὗρε τὴν ψαλτικὴν ἡ νέα Ἑλληνικὴ πολιτεία καὶ διὰ τοῦτο ἐξέδωκε τὸ ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου 1837 Β. Δ. περὶ συστάσεως σχολείου ψαλτικῆς, ἧς τοὺς μαθητάς, *λαϊκούς*, ὑπεχρέωσε «νὰ συμπράττωσιν ἀμισθὶ εἰς τοὺς γενομένους ψαλμοὺς εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰς χορῳδίας ἐν καιρῷ ἐθνικῶν ἑορτῶν», χωρὶς νὰ ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτῶν νὰ γίνωσι *κανονικοὶ* ψάλται, προνοοῦσα δὲ ἐσχάτως καὶ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἑλληνικῶν κοινοτήτων διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 23 Ἰουλίου 1893 περὶ νεωκόρων καὶ ψαλτῶν τῶν ἐν Μονάχῳ καὶ Λειψίᾳ Ἑλληνικῶν ἐκκλησιῶν, ὥρισεν ὅτι εἰς τὰς θέσεις ταύτας διορίζονται οἱ ἔχοντες ὡρισμένα προσόντα καὶ *τριετεῖ θητείᾳ* (ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ παρατεινομένῃ) τοὐτέστιν, ὅτι εἶνε *λαϊκοί*, διότι οἱ κληρικοὶ ψάλται δὲν διωρίζοντο κατὰ τοὺς κανόνας ἐπὶ θητείᾳ, ἀλλὰ ἦσαν, καθὸ κληρικοί, ἰσόβιοι.

Καὶ τὸ *πρᾶγμα* εἶνε, ὅτι σήμερον δὲν ψάλλονται ὕμνοι *ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος*, ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν οἱ λεγόμενοι *κανονικοὶ* ψάλται τῆς παλαιοτέρας ἐκκλησίας, καὶ ὅτι οἱ ψάλται εἰσὶ *λαϊκοί*, ἀδιάφορον ἂν καλῶς ἢ κακῶς «οὕτως ἐκράτησε γίνεσθαι».

(Ἕπεται συνέχεια)

ΑΙ ΕΝ ΤΩι ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩι ΣΥΝΑΛΛΑΓΑΙ

ΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ

Ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ παρεθέσαμεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὴν διεξαχθεῖσαν ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ συζήτησιν ἐπὶ ὑποθέσεως ἥτις ἀντικείμενον εἶχε τὴν ἀποδοσιν τῶν καταβληθέντων ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ σύμβασις πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὁποίας εἶχε γίνει ἡ καταβολὴ ἦτο ἀθέμιτος, ἐκ τῶν συμβάσεων ἐκείνων αἵτινες συνηθέστατα συνομολογοῦνται ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ καὶ ἔχουσιν ἀντικείμενον τὴν ἐν ὡρισμένῳ, μέλλοντι χρονικῷ σημείῳ διαφορὰν χρηματιστικῆς τινὸς ἀξίας. Ἐκ τοῦ δημοσιεύματος ἡμῶν ἐκείνου, λαμβάνων ἀφορμὴν ὁ ἐν Ἀθήναις δικηγόρος καὶ Ὑφηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας κ. Κ. Χ. Βουρνάζος, ἀπέστειλε τὴν κατωτέρω ἐπιστολήν, δι' ἧς ἀφοριστικώτατα ἀποφαίνεται ὅτι οὔτε κατ' οὐσίαν εἶνε οὔτε καὶ εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ θεωρῶνται ὡς κυβεία καὶ ὡς καλύπτουσαι ἀθέμιτον ἢ ἐν γένει ἀπηγορευμένην σχέσιν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος χρηματιστικαὶ συναλλαγαί. Τὸ ζήτημα, ὡς καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ εἴχομεν παρατηρήσει, οὔτε δι' ἡμᾶς, πολλῷ δὲ μᾶλλον οὔτε διὰ τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἐπιστήμην εἶνε νέον, συγχρόνως δὲ δύναταί τις νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι εἶνε ζήτημα μᾶλλον κοινωνικὸν ἢ νομικόν, ὅταν δὲ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ εἰς αὐτὰ ἔτι τὰ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀσυγκρίτως πλειότερον προηγμένα ἡμῶν Εὐρωπαϊκὰ κράτη καὶ ἡ νομοθεσία ὑπέστη ἐπανειλημμένας ἐναλλαγὰς καὶ ἡ νομολογία διακυμάνσεις ποικίλας, ἄγεται εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην λύσιν τούτου ἐπηρεάζουν ἑκάστοτε σκοπιμότητος μᾶλλον ἀφορμαὶ ἢ ἀρχαὶ ἐπιστημονικαὶ καὶ καθαρῶς θεωρητικαί. Ὅσα ὁ κ. Κ. Βουρνάζος ἀρκετὰ πειστικῶς παραθέτει, οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θεωρητικῶς εἶνε λίαν συνεπῆ. Ἀπὸ ἀπόψεως ὅμως σκοπιμότητος εἶνε πάντοτε ἐπιτετραμμένον νὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ νόμου ἢ τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως; Τὴν κρίσιν ἄρα ἡμῶν καὶ τὰ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς λύσεως ἀπόλυτος ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἐξαρτήσωμεν κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἐξ ἄλλων συνθηκῶν, ξένων καὶ πρὸς τὰ τυχὸν ἀξιώματα τῆς ἐπιστήμης καὶ πρὸς τὰ διδάγματα τῆς θεωρίας. Ὅταν ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι εἴμεθα λαὸς κατ' ἐξοχὴν εὐφάνταστος, ῥέπων πλειότερον παντὸς ἄλλου εἰς τὸ ἄκοπον κέρδος, λίαν διστακτικοὶ πρέπει ἐκ τούτου νὰ δεικνυώμεθα ὅταν πρόκειται νὰ νομιμοποιήσωμεν σχέσιν ἥτις ἰδιαίτατα ὑποθάλπει τὸ ἐλάττωμα ἡμῶν τοῦτο. Σχέσις δὲ τοιαύτη καθ' ἡμᾶς εἶνε κυρίως τὸ εἰς τὰ **«ἀνοικτὰ παίξιμο»** *κατὰ τὴν καθιερωμένην ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ ἡμῶν ἔκφρασιν. Ὅσα δήποτε ἐπιχειρήματα καὶ ἂν παραταχθῶσιν ἐκ τῶν νομοθεσιῶν καὶ τῆς νομολογίας τῆς ἀλλοδαπῆς δὲν θὰ εἶνε καθ' ἡμᾶς ἱκανὰ νὰ νὰ κλονίσουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δύο συμβαλλόμενοι, οἵτινες οὔτε νὰ ἀγοράσουν οὔτε νὰ πωλήσουν ἔχουν πρόθεσιν, οἵτινες συνομολογοῦν ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἀπώλειαν ἐν ᾗ περιπτώσει κατ' ἐκεῖνο τὸ χρονικὸν σημεῖον ὡρισμένη τις ἀξία ἔχῃ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν τιμήν, ὅτι οἱ συμβαλλόμενοι ἐκεῖνοι δὲν κυβεύονται καὶ ὅτι σκόπιμον εἶνε εἰς περιστάσεις οὐκ ὀλίγας ἡ σχέσις αὐτῶν νὰ χαρακτηρισθῇ ἀθέμιτος καὶ ἀνίκανος νὰ παραγάγῃ ἐνοχικὸν δεσμόν. Θεωρητικῶς ἑπομένως λίαν πιθανόν, ἂν μὴ καὶ βέβαιον, ὅτι ἐπικρατέστεραι εἶνε αἱ ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Βουρνάζου τιθέμεναι ἀρχαί. Ὅταν ὅμως ἀγωνιζώμεθα νὰ μετατρέψωμεν εἰς δίκαιον θετικὸν ἢ εἰς δίκαιον κρατοῦν ἀρχὰς θεωρητικάς, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὰ παραδείγματα τῶν ἐξαφανίσεων ἢ τῶν αὐτοκτονιῶν ἐκ τῶν χρηματιστικῶν ἀτυχημάτων, ἅτινα λίαν πυκνὰ μᾶς ἔχει κληροδοτήσει τὸ παρελθόν.*

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Κ. Βουρνάζου ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΠΟΥ Η ΚΥΒΕΙΑ; ΠΟΥ Η ΑΛΗΘΕΙΑ;

Τῇ ἀξιοτίμῳ Διευθύνσει τῆς «Δικαιοσύνης».

Τοῖς κ. κ. Δικασταῖς παντὸς βαθμοῦ.

Καταντᾷ, ἀληθῶς, ἐπικίνδυνος ἡ ἐμμονὴ καὶ ἐπιμονὴ τῶν δικαστηρίων εἰς τὰς ἀρχαιοπρεπεῖς θεωρίας περὶ χαρακτηρισμοῦ ὡς κυβείας τῆς συμβάσεως περὶ «*διαφορᾶς*» ἢ ἄλλως «*ἀγοραπωλήσεως ὑπὸ προθεσμίαν*» περὶ ἧς καὶ ἄλλοτε ἐκτενῶς ἐπραγματεύθημεν. (Βλ. Ν. Κουντουριώτου. *Ν. Πανδέκται* Τεῦχος 2. σελ. 64. ἀγοραπωλησία). Καὶ καταντᾷ νὰ πιστεύῃ τις ὅτι οἱ ἐκδίδοντες τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀποφάσεις, οὐ μόνον τελείως ἀγνοοῦν τὴν ἱστορίαν τοῦ ζητήματος καὶ τὴν διεθνῆ νομολογικὴν ἐξέλιξιν, (περὶ ἧς παραπέμπω εἰς τὴν μνησθεῖσαν μελέτην μου), ἀλλὰ καὶ οὐδόλως ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν κίνησιν καὶ τὴν προαγωγὴν τοῦ κυρίως καὶ τοῦ πιστωτικοῦ ἐμπορίου τῆς χώρας.

Ἀφορμήν, μοὶ δίδουν καὶ πάλιν τὰ παρὰ τῆς «*Δικαιοσύνης*» ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ γραφέντα, ἐν οἷς ὑπεμφαίνεται ὅτι ἡ νομολογία μας οὐδόλως ἐννοεῖ νὰ ἀλλάξῃ τακτικήν, τὸ μὲν ἐρειδομένη ἐπὶ τῶν ρωμαϊκῶν διατάξεων, τὸ δὲ παρασυρομένη ὑπὸ τῆς γαλλικῆς νομολογίας!

Ἂς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ τελευταῖον. Ἴσως οἱ μακαρίως ἐμμένοντες ἐν ταῖς τοιαύταις ἀρχαίαις ἰδέαις, ἀγνοοῦσιν, ὅτι, μετὰ τὴν ἐν Γαλλίᾳ ἐπελθοῦσαν κρίσιν τοῦ 1882, καθ' ἣν τὸ μεῖζον μέρος τῶν ἐμπόρων κατεποντίσθη, ἀκριβῶς διότι οἱ πλεῖστοι τῶν συναλλασσομένων ἐν παραπλησίαις «*ἐπὶ προθεσμίᾳ τίτλων ἢ ἐμπορευμάτων παραδοτέων συμβάσεσιν*» ἐπεκαλοῦντο τὴν ἔνστασιν τοῦ παιγνίου ἢ τῆς κυβείας, ἀγνοοῦσι, λέγω, ὅτι ἐψηφίσθη νόμος τῆς 28ης Μαρτίου 1885, οὗ τὸ ἄρθρον πρῶτον, ἐδάφιον 2ον ρητῶς φέρει: «Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑπεκφύγῃ τὰς ὑποχρεώσεις του, αἵτινες προέρχονται ἐκ τῶν ὑπὸ προθεσμίαν πράξεων, ἐπικαλούμενος τὸ ἄρθρον 1695 τοῦ ἀστικοῦ Κώδικος, καὶ τότε μάλιστα, ὅταν αὗται ἤθελον ἐκπληρωθῇ διὰ τῆς πληρωμῆς *ἁπλῆς διαφορᾶς*.» Κατὰ δὲ τὰς προσφάτους ἀποφάσεις τοῦ ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας (22 Ἰουνίου 1898, 19 Μαρτίου 1900. Cass. κλ. κλ.), ἐν ταῖς «*ἐπὶ προθεσμίᾳ ἢ παραδόσει συμβάσεσιν, ἀπαγορεύεται τοῖς διαδίκοις νὰ προτείνωσιν ἔνστασιν κυβείας*», ὡς ἐπίσης *ἀπαγορεύετσι τοῖς δικασταῖς νὰ ἀνερευνῶσι τὴν διάνοιαν καὶ διάθεσιν τῶν συναλλαγέντων, ἀρκεῖ ὅτι ἡ μορφὴ τῆς συμβάσεως εἶνε ὑπὸ προθεσμίαν πρᾶξις» (marchè à terme, marché à livrer).*

Καὶ τί ἄλλο εἶνε ἡ «*πρᾶξις διαφορᾶς*» ἢ σύμβασις ἐπὶ προθεσμίᾳ; Πῶς θεμελιοῦσι τὴν σύμβασιν ταύτην, προαχθεῖσαν διὰ τῆς προαγωγῆς τοῦ πιστωτικοῦ ἐμπορίου, ἐκ τῶν περὶ παιγνίου διατάξεων τοῦ Ρ. δικαίου; Εἶνε τῇ ἀληθείᾳ ἀκατανόητος ἡ λογικὴ τῶν οὕτω λογιζομένων. Διότι ἀναμφισβητήτως, ἡ «*πρᾶξις διαφορᾶς*» οὐδὲ κἂν τὰ στοιχεῖα φέρει τοῦ τυχηροῦ παιγνίου, ἔστω κἂν μὴ ὡσαύτως πρόκειται περὶ τῆς συμβάσεως τῆς θεμιτῆς «*περιδόσεως ἢ τοῦ στοιχήματος*», ἀλλ' εἶνε *ἀνώνυμον* ἰδίας φύσεως *συνάλλαγμα* νεωστὶ διαπλασθέν.

Ἀλλὰ ποία εἶνε βάσις, ἐφ' ἧς τὴν «*Διαφορὰν*» χαρακτηρίζουσιν οἱ δικασταί μας ὡς κυβείαν; Ἰδοὺ αὕτη: «*ἡ μὴ λαμβάνουσα χώραν παράδοσις*». Ἀλλοίμονον ὅμως εἰς τὸ ἐμπόριον, ἐὰν ἤθελε περιορισθῇ ἐν μόναις ταῖς πράξεσι, δι' ὧν ἀκριβῶς διὰ πραγματικοῦ ἀντιτίμου πληρώνεται τὸ πωλούμενον, καὶ δι' ὧν μόνον τὸ δυνάμενον νὰ παραδοθῇ, ἐπετρέπετο νὰ πωλῆται! Ἄλλως τε ἡ ὡς βάσις τῆς ἀνακηρύξεως τῆς «*διαφορᾶς*» *ὡς κυβείας*, «*μὴ παράδοσις*» *τῶν ἀντικειμένων τῆς συμβάσεως*, τίτλων, χρεωγράφων, νομισμάτων, ἢ καὶ ἐμπορευμάτων, εἶνε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς σόλοικος καὶ ἀνεπίδεκτος ἐκτιμήσεως. Καὶ τοῦτο καθ' ὅσον, οὐδεὶς δικαστὴς δύναται νὰ κρίνῃ ἐὰν πρᾶξις τις, καταλήξασα εἰς τὴν *πληρωμὴν ἁπλῆς διαφορᾶς*, ἐπὶ τοιούτῳ συνέστη σκοπῷ. Πρέπει νὰ μάθωσιν, οἱ ἴσως μὴ σχόντες ποτὲ ἰδέαν ἐμπορικῆς καὶ χρηματιστικῆς ἀγορᾶς, ὅτι πρᾶξίς τις ἐπὶ προθεσμίᾳ τίτλων, ἢ ἐπὶ παραδόσει ἐμπορευμάτων, δύναται ἀρχῆθεν νὰ ᾖ πραγματικὴ καὶ ἀληθής, καὶ ἐν τούτοις νὰ μὴ καταλήξῃ εἰς παράδοσιν, ὅπως εἶνε δυνατὸν καὶ τὸ ἀντίθετον, πρᾶξις συνομολογηθεῖσα ἐπὶ τῇ πληρωμῇ διαφορᾶς καθαρᾶς, νὰ καταλήξῃ πράγματι εἰς *παράδοσιν!* Οὕτω λ. χ. εἶνε γνωστόν, ὅτι ὁ ἀγοραστὴς δύναται ν' ἀφήσῃ ἐπὶ ἰδίῳ κινδύνῳ τὴν ὑπὸ τοῦ πωλητοῦ μεταπώλησιν τίτλων ἢ ἐμπορευμάτων, καὶ νὰ μὴ πληρώσῃ ἢ *τὴν διαφοράν*, ἐν μόνῃ τῇ περιπτώσει τῆς ἐκπτώσεως τῆς τιμῆς κατὰ τὴν μεταπώλησιν.

Καὶ θὰ μοὶ εἴπωσι λοιπόν, ὅτι ἡ μνησθεῖσα πρᾶξις εἶνε *παίγνιον;* καὶ θὰ μοὶ ἀκυρώσωσι τὴν συνομολογηθεῖσαν σύμβασιν; Ἀλλὰ μήπως ἅπαντα τὰ ἐμπορικὰ γραμμάτια, οὐ μόνον τὰ σκοποῦντα μεταφορὰν χρημάτων ἀπὸ τόπου εἰς ἕτερον, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα ὧν ἡ χορήγησις ἔλαβε χώραν εἰς ἀξίαν ἐμπορευμάτων, δὲν εἶνε συμβάσεις ἐπὶ προθεσμίᾳ παραπλήσιαι;

Δὲν θὰ προσπαθήσω νὰ ὑποστηρίξω τὴν «*διαφορὰν*» διὰ τοῦ γερμανικοῦ ἢ ἄλλου νόμου, ὡς ἔπραξεν ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς ἐσχάτως παρὰ τῷ ἀνωτάτῳ δικαστηρίῳ δικασθείσης ὑποθέσεως, διότι ὁ νόμος ἐκεῖνος *(Börsengesetz* τῆς 22ας Ἰουνίου 1896. Βλ. μελέτην μου ἐν *Ν. Πανδέκταις* σελ. 79, τεῦχος 2) προάγεται ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς ἐγκρίνων τὴν «*διαφορὰν*», ἐφ' ὅσον αὕτη συντελεῖται διὰ προσώπων ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ εἰσαχθέντι διὰ τοῦ νόμου «*Terminregister*». Ἐὰν θέλω νὰ δώσω τοιαύτας δικαιολογίας, παρέχω τὰς ἐργασίας τῆς ἐκ σοφῶν «*ἐρευνητικῆς ἐπιτροπείας*» (1892—1893) ἐπὶ τῶν προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν τῆς ὁποίας ἐθεμελιώθη καὶ ὁ γερμανικὸς νόμος καὶ τὸ αὐστριακὸν νομοσχέδιον. Καὶ αἱ προεργασίαι αὗται κραυγάζουσι διαπρυσίως: «Ὄχι, μυριάκις ὄχι, τὸ *παίγνιον ἢ ἡ κυβεία*, δὲν δύναται οὐδαμῶς νὰ περιληφθῇ ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς διαφορᾶς ἢ *καθαρᾶς διαφορᾶς (Reines Differenzgeschäft)*», καθ' ὅσον ὑφίστανται λειτουργίαι τῆς συμβάσεως ταύτης καταληγούσης εἰς πραγματικὴν παράδοσιν». Καὶ δὲν εἶνε ἀληθῶς πρᾶξις *καθαρᾶς διαφορᾶς* ἐὰν ἡ πρόθεσις τοῦ ἑτέρου τῶν συμβαλλομένων ἢ ἀμφοτέρων ἀπευθύνεται εἰς ἄμεσον ἐπίτευξιν τῆς τῶν τιμῶν διαφορᾶς, ἀδιαφόρως ἐὰν συνωμολογήθη νὰ καταλήξῃ καὶ εἰς παράδοσιν, ἢ δύναται νὰ καταλήξῃ, καίτοι μὴ συνομολογηθέντος τοῦ τοιούτου. Ἔτι πλέον τούτου: ἐν τῇ καθαρᾷ διαφορᾷ, πρέπει ἀναμφισβητήτως «*τὸ ἀντικείμενον τῆς συμβάσεως*» νὰ ἐγκαθίσταται μόνη ἡ τῆς διαφορᾶς πληρωμή, ἀλλὰ καὶ τότε ἀκόμη, διαφέρει τοῦ παιγνίου. Ἰδοὺ λ.χ. Ἄγγλος τις παραγωγός, ὅστις ἐξάγει ἐμπορεύματα εἰς Ἑλλάδα, καλύπτεται κατὰ τὴν πρὸς παράδοσιν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν, ἐναντίον τῶν διακυμάνσεων τοῦ ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας συναλλάγματος ἀγοράζων κατὰ τὴν αὐτὴν προθεσμίαν ὅμοιον ποσὸν φρ. ἢ δραχμῶν χρυσῶν, ὅπερ ποσὸν προώρισται νὰ μεταπωληθῇ ἐπὶ προθεσμίᾳ καὶ διὰ τῆς *διαφορᾶς* νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν Ἄγγλον παραγωγὸν κατὰ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπερχομένων ἐξευτελιστικῶν κυμάνσεων τοῦ ἑλληνικοῦ χαρτονομίσματος. Καὶ θὰ μοὶ εἴπωσιν ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη εἶνε παίγνιον ἢ κυβεία; Τίς λοιπόν, θὰ εἶνε ὁ δικαστής, ὅστις θὰ ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ προμαντεύσῃ ἢ ἐκ προοιμίου διακριβώσῃ, ὅτι σύμβασίς τις περὶ «*διαφορᾶς*» δύναται νὰ καταλήξῃ ἢ μὴ εἰς παράδοσιν, ἐφ' ὅσον γνωρίζει ὅτι πᾶσα παραπλησία σύμβασις δύναται νὰ μεταβάλῃ ἐν τῷ μεταξὺ χαρακτῆρα, μετὰ τὴν συνομολόγησίν της κατὰ λόγον ἐπωφελεστέρας ἀναγοράσεως ἢ μεταπωλήσεως τοῦ πραθέντος; Καὶ ἐὰν πρᾶξις διαφορᾶς καταλήξῃ εἰς παράδοσιν, τότε εἶνε θεμιτή, ἀφ' οὗ ἀντικείμενον τῆς ἀρχικῆς συμφωνίας παρῆν αὐτὴ ἡ *πληρωμὴ διαφορᾶς;*

Προσοχή, κύριοι δικασταί, παντὸς βαθμοῦ. Προσοχή, διότι νομοθετεῖτε ἐν μὴ νενομοθετημένοις. Ἀκυροῦντες τὰς τοιαύτας συμβάσεις, ταὐτὸν εἶνε ὡς νὰ ἀπαγορεύητε ταύτας διὰ νόμου. Μία ὅμως τοιαύτη ἀπαγόρευσις ἐστοίχισεν ἄλλοτε ἐν Βερολίνῳ, ἵνα τοῦτο ἀπολέσῃ τὸ ἐμπορικὸν κῦρος τῆς διακανονιστικῆς ἀγορᾶς του ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς σακχάρεως, τῶν σιτηρῶν κλπ. Ὁμοίως ἐσχάτως ἐν Γαλλίᾳ, ἐπὶ τῇ προτάσει νόμου τοῦ Dron-Rajon, δι' οὗ ἐπεζητεῖτο ἡ ὑπὸ προηγουμένην διοικητικὴν ἔγκρισιν συνομολόγησις πάσης πράξεως διαφορᾶς καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ, οἱ Γάλλοι ἔμποροι ἐξηγέρθησαν, καὶ ὑπέδειξαν τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐμπορίου καὶ τὴν ἀπώλειαν τοῦ κύρους τῆς ἀγορᾶς τῆς Χάβρης!

Ἀλλὰ θὰ μοὶ ἀντιτάξωσι τέλος: ἡμεῖς ἐνταῦθα, δὲν ἔχομεν «*ἐμπόριον ἐπὶ προθεσμίᾳ*», δὲν ἔχομεν τοιούτους φόβους. Ἀπατῶνται ὅμως διότι ἔχομεν. Ἄλλως τε τὸ ζήτημα εἶνε γενικόν. Ἢ ὅλαι αἱ πράξεις αἱ συνιστῶσαι τὴν διαφορὰν, εἰσὶ θεμιταὶ καὶ νόμιμοι, ἢ εἰσὶν ἄκυροι. Ἀκυροῦντες, κατὰ τελικὴν συνέπειαν, τὰς πράξεις ἐκείνας, παρ' αἷς ὁ ἐλπίσας κέρδος καὶ ἀπωλέσας φέρει τὴν ἔνστασιν κυβείας πρὸς ὑπεκφυγήν, πρέπει νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψει ὅτι καταστρέφετε τὸ ἐμπόριον. Διότι, ἐφεξῆς, οὐδεὶς ἤθελε συνομολογῇ παραπλησίας καὶ ἐπὶ παραδόσει πράξεις, φοβούμενος τὴν ἔνστασιν, ἀλλὰ καὶ τὸ οἰκτρότερον, θέλετε πλειστάκις καταντᾷ εἰς *ἀκύρωσιν* πραγματικωτάτων καὶ ἀληθῶν συμβάσεων, αἵτινες, καίτοι μὴ ἄλλως πως συνομολογηθεῖσαι κατέληξαν καθ' ἕνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον εἰς πληρωμὴν διαφορᾶς.

Καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο οὐδεὶς ἔδωκε τοῖς κ. κ. δικασταῖς.

Κ. Χ. Βουρνάζος
Δικηγόρος ἐν Ἀθήναις — Ὑφηγητής

ΕΙΚΟΝΕΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ

Ὁ Α. ἔμπορος ἐδανείσθη καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Β., ἐμπόρου ἐπίσης, διὰ τὰς ἐμπορικάς του ἐργασίας τὸ ποσὸν δραχ. 2.500, ἀπέναντι τῶν ὁποίων κατὰ δύο διαφόρους ἐποχὰς ἀπέδωκε δραχ. 1.700 καὶ ὑπελείφθη νὰ ὀφείλῃ δραχ. 800, περὶ ὧν ἰδίᾳ χειὶ εἰς τὰ βιβλία τοῦ Β. ἔγραψεν ὁ Α. τὴν ἐν γένει δοσοληψίαν καὶ τὴν ὀφειλήν του διὰ τὸ ἐκ δρ. 800 ὑπόλοιπον. Μὴ ἐξοφληθέντος τοῦ ὑπολοίπου τούτου ὑπὸ τοῦ Α. ἠγέρθη πρὸς πληρωμὴν αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ Β. ἀγωγή, ἣν ἠρνήθη ἐκεῖνος καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὁποίας ἐπήχθη αὐτῷ ὅρκος, ὃν καὶ ἔδωκεν ὁ Α. καὶ δή, ὀμόσας «ὅτι δὲν εἶνε ἀληθές, ὅτι ἐδανείσθη δρ. 2.500, ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἀπέδωκε δρ. 1700 καὶ ὅτι ἔμεινε νὰ ὀφείλῃ δρ. 800». Δοθείσης καταγγελίας ἐπὶ ψευδορκίᾳ, τὸ μὲν Συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν παρέπεμψε τὸν Α. ἐπὶ τῇ καταφώρῳ ταύτῃ ψευδορκίᾳ, ἀλλὰ τὸ Συμβούλιον ἑνὸς τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐφετείων διὰ βουλεύματός του, ἔχοντος τὸ σκεπτικὸν ἐπὶ λέξεσιν ὡς ἑξῆς· «Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνόλου τῆς ἐνεργηθείσης ἀνακρίσεως προκύπτει μέν, »ὅτι ὁ ἀνακόπτων κατὰ τὴν ὁρκοδοσίαν »ὡμολόγησεν, ὅτι δὲν ἐδανείσθη τὸ ποσὸν τῶν δρ. 2500, ἐνῷ καὶ ἐκ τῆς ἀπολογίας του καὶ ἐκ τοῦ συνόλου τῆς »ἀνακρίσεως βεβαιοῦται, ὅτι τὸ ποσὸν »τοῦτο ἐδανείσθη παρὰ τοῦ μηνυτοῦ, »πρὸς ὃν κατὰ δύο διαφόρους ἐποχὰς »ἀπέδωκε δρ. 1700 καὶ ὑπελείφθη ποσὸν ὀφειλόμενον ἐκ δρ. 800· ἡ γλισχρότης ὅμως τοῦ ποσοῦ τούτου, λαμβανομένης ὑπ' ὄψει καὶ τῆς χρηστῆς »τοῦ ἀνακόπτοντος, ὡς ἐμπόρου, διαγωγῆς, δὲν ἀποτελεῖ κατὰ τὴν κρίσιν

»τοῦ συμβουλίου ἄρνησιν ἀληθείας, ὅπως »στηριχθῇ τὸ ἀδίκημα τῆς ψευδορκίας, »ἀλλὰ μᾶλλον ἡ τοιαύτη ἀντίφασις τῇ »ἀληθείᾳ, ἀπότοκος οὖσα προσωρινῆς »στενοχωρίας τοῦ ἐμπόρου, δύναται ν' »ἀποτελέσῃ ἀσθένειαν ἐνδείξεων, μὴ »ἐπαγουσῶν παραπομπήν», ἔπαυσε πρὸς καιρὸν τὴν περαιτέρω ποινικὴν καταδίωξιν καὶ διέταξε τὴν ἐκ τῶν φυλακῶν ἀπόλυσιν τοῦ Α... Μετὰ τὴν ὁρκοδοσίαν, ἐπισπεύσει τοῦ ὁμόσαντος Α., ἐξεδόθη ἀπόφασις, ἀπορρίψασα τὴν ἀγωγὴν τοῦ Β. καὶ καταδικάσασα τοῦτον εἰς τὰ ἔξοδα ἐκ δραχ. 45 καὶ τὰ τέλη... Πρὸ ἡμερῶν ἐξετελέσθη ἐκ μέρους τοῦ Α. κατὰ τοῦ Β. ἡ ἀπόφασις αὕτη, κατασχεθείσης ἀναγκαστικῶς καὶ τῆς τελευταίας τούτου καρέκλας... Τί θηρίον εἶνε ὁ ἄνθρωπος!

Μάρκος. Ἠρ. Σεβαστιανὸς
δικηγόρος ἐν Ἀθήναις.

Αἱ στῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Πάντες ἐνθυμούμεθα ὅτι τὰ πρῶτα φύλλα τῆς ἐφημερίδος ἡμῶν ἠκολούθησε δυσφορία τοῦ δικαστικοῦ κόσμου, ἥτις

Μετὰ τὴν ἀπόφασιν

ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῆς ἄνευ λόγου μορφωθείσης τότε ἀντιλήψεως, ὅτι προορισμὸς τῆς ἐφημερίδος ἡμῶν ἦτο νὰ ἀντιδικήσῃ τρόπον τινὰ δημοσίᾳ πρὸς τοὺς δικαστὰς καὶ νὰ ὑπονομεύσῃ τὴν περὶ αὐτῶν καὶ τῆς δικαιοσύνης ἐν γένει πεποίθησιν. Ὅλα δὲ ταῦτα διότι ἔκτοτε ἀποκλειστικὸν ἡμῶν πρόγραμμα εἴχομεν τάξει τὸν δημόσιον ἔλεγχον τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν δικαστικῶν ἐν γένει πράξεων. Εὐτυχῶς ἡ τὸ πρῶτον ἀναπτυχθεῖσα δυσφορία αὕτη μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἤρξατο ἐκλίπουσα, οὐχὶ διότι ἄλλην ἐν τῇ πραγματικότητι ἠκολούθησεν ἡ ἐφημερὶς ἡμῶν πορείαν, ἀλλ' ἀκριβῶς διότι ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν κατεδείχθη ὅτι τὸν ἔλεγχον ὃν ἐπηγγέλθημεν, ἠννοήσαμεν νὰ ἀσκήσωμεν καὶ ἀσκοῦμεν ἀντικειμενικῶς καθαρῶς, μακρὰν καὶ τῶν ἐλεγχομένων προσώπων καὶ τῶν θιγομένων τυχὸν συμφερόντων. Τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν ταύτας, εἰς ἃς ὁμολογοῦμεν ὅτι μεθ' ὑπερηφανείας προβαίνομεν, προεκάλεσε περικοπὴ προσφωνήσεως πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἕλληνας δικηγόρους τοῦ Προέδρου τοῦ αὐτόθι Ἑλληνικοῦ Προξενικοῦ δικαστηρίου κ. Κ. Παγανέλη, ἥτις ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ φύλλον τῆς παρελθούσης Τετάρτης τῶν «Ἀθηνῶν». Ἐν τῇ προσφωνήσει ταύτῃ ὁ ἐνθουσιώδης δικαστής, πλὴν τῶν ἄλλων ἀποστροφῶν, παρεμβάλλει καὶ τὴν ὡραίαν ὄντως εἰκόνα δι' ἧς τελειότατα χαρακτηρίζεται ἡ ἀποστολὴ τοῦ δικαστοῦ καὶ ἡ θέσις τούτου ἀπέναντι καὶ ἐκείνων ὧν ἐκλήθη νὰ λύῃ τὰς διαφορὰς καὶ ἀπέναντι τοῦ κοινοῦ ἐν γένει.

«***Ὁ δικαστής, λέγει, μόνον ἐφ' ὅσον δικάζει κρίνει, ἀφ' ἧς δὲ δικάσῃ καὶ ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασίν του,*** ΚΡΙΝΕΤΑΙ».

Τὸν ἔλεγχον τῶν δικαστικῶν πράξεων καὶ ἀποφάσεων οὕτως ἐφαντάσθη ἔκτοτε καὶ ἡ «Δικαιοσύνη», οὕτω δὲ καὶ μόνον ἤσκησεν αὐτὸν μέχρι τοῦδε καὶ θὰ ἀσκήσῃ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

Κατ' ἐκείνων οἵτινες φρονοῦν ὅτι ὁ αἰὼν ὃν διατρέχομεν δὲν εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν τῶν ἔργων καὶ τῶν πρακτικῶν συζητήσεων καὶ ὅτι

Ὦ πρωτοτυπίαι!

ἡ Βουλὴ ἡμῶν, παρασυρομένη ὑπὸ τοῦ ῥεύματος τούτου τοῦ θετικισμοῦ, δὲν λογοκοπεῖ, ἀντιτάσσομεν τὴν κατωτέρω περικοπὴν ἐξ ἀγορεύσεως ἀρχηγοῦ πολιτικῆς μερίδος ἐν τῇ Βουλῇ, ἀναλαβόντος νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῶν τῆς Δικαιοσύνης.

«Διότι τί εἶνε ἡ Δικαιοσύνη, ἂν μὴ ὁ θρίαμβος τοῦ ὀρθοῦ λόγου κατὰ τῆς βίας καὶ τῆς αὐθαιρεσίας; Καὶ τί ἄλλο εἶνε ἡ βία καὶ ἡ αὐθαιρεσία, ἂν μὴ ἡ πηγὴ παντὸς κακοῦ καὶ πάσης τυραννίας; Εἰς τί δὲ χρησιμεύουσιν εἰς ἡμᾶς, σᾶς ἐρωτῶ, αἱ πολιτειακαὶ ἡμῶν ἐλευθερίαι αἱ κτηθεῖσαι διὰ τόσων κόπων καὶ τόσων θυσιῶν, αἱ διὰ τοῦ συντάγματος ἡμῶν καθιερωθεῖσαι, ὅταν ἡ μὲν Δικαιοσύνη χωλαίνει καὶ καθυστερεῖ, ὁ δὲ δικαστὴς δὲν εἶνε πλέον ὡς ὤφειλε νὰ εἶνε ὁ προμαχὼν κατὰ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ τὸ εὐτελὲς αὐτῆς ὄργανον;»

Πρωτότυποι ἀληθῶς ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἔννοιαι, μαρτυροῦσαι πνεῦμα ἐκτάκτως θετικόν, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι, ἂν ὅλα αὐτὰ τὰ κενολογήματα καὶ τὰ γλωσσικὰ ἀνούσια ἐμβατήρια δὲν ἀπησχόλουν τοὺς βουληφόρους μας, θὰ ἦτο δυνατὸν καὶ ἡ δικαιοσύνη μας νὰ εἶχε μέρος τι ἐκ τῆς ἐτησίας νομοθετικῆς παραγωγῆς, ἂν ὑποτεθῇ ὅτι παραγωγὴ ὀνομάζεται ἐκεῖνο ὅπερ ἑκάστη σύνοδος τῆς Βουλῆς καταλίπει ὄπισθέν της.

Ἂν ὑπάρχῃ νόμος ὅστις πρέπει νὰ ἀντιστοιχῇ πρὸς τὴν ἀντίληψιν τοῦ λαοῦ, οὗτος εἶνε πρωτίστως ὁ Ποινικός, οὗτινος αἱ

Συνέπειαι ἀναπόφευκτοι.

διατάξεις μετατρέπονται εἰς ἐχθροὺς τῆς κοινωνίας ἀμειλίκτους ὅταν δὲν εὑρίσκωνται ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν γενικῶς κρατοῦσαν περὶ τοῦ δικαίου ἰδέαν, ἐφαρμοζόμεναι δὲ δὲν παράγουν εἰς τὰ βλέμματα τοῦ λαοῦ καταδίκους ἀλλὰ ἥρωας κοινωνικούς, ὡς προσφυέστατα παρατηρεῖ ὁ μέγας Dernburg ἐν τῇ μελέτῃ του ἡ «Φανταστία ἐν τῷ δικαίῳ», ἣν πρό τινος ἐν μεταφράσει ἐδημοσιεύσαμεν. Ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης ἀντιθέσεως εἶνε προφανῶς τὸ βούλευμα οὗτινος περικοπὴν παραθέτομεν ἐν ἑτέρᾳ στήλῃ, ἐν ᾧ ὁ δικαστὴς εὑρίσκεται πρὸ τοῦ διλήμματος, ἢ νὰ ἀπαγγείλῃ ποινὴν προσκαίρων δεσμῶν ἢ καὶ εἱρκτῆς, ἢ νὰ καταλήξῃ εἰς τὰ ἀσυνάρτητα ἐκεῖνα, δι' ὧν βεβαιοῖ ὅτι ἐκεῖνο ὅπερ φέρει ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ψευδορκίας, δὲν εἶνε ψευδορκία, δίλημμα πρὸ τοῦ ὁποίου ἀντικρύζει συνηθέστατα καὶ ὁ ὁρκωτὸς δικαστής, ὁ καλούμενος νὰ δικάσῃ ἐμπρησμὸν ἢ ἀπάτην ἢ ἄλλα ἀδικήματα εἰς ἃ ἀντιστοιχοῦσι ποιναὶ κατὰ κυριολεξίαν δρακόντιαι. Ἐφ' ὅσον ἄρα ἡ νομοθεσία ἡμῶν παρακολουθεῖ μετὰ τοιούτου σημειωτοῦ βήματος τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας, ἐπὶ τοσοῦτον θὰ ἔχωμεν εὐκαιρίας πλείστας ὅσας νὰ ἐφαρμόζωμεν τοὺς νόμους δι' ἐλιγμῶν τοῦ ποιοῦ τοῦ ἐν λόγῳ βουλεύματος.

Δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν λαμβάνομεν ἀφορμὴν νὰ ὑποδείξωμεν ὅτι ἂν ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι ὑπάλληλοι τελείως παρηγκωνισμένοι, οὗτοι εἶνε οἱ ὑπογραμματεῖς καλούμενοι τῶν δικαστηρίων, περὶ τῆς τύχης τῶν ὁποίων ηὐδόκησε νὰ ἀσχοληθῇ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Βουλὴ κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα. Τὴν κατάστασιν τῶν ἄνευ ὑπερβολῆς εἰλώτων τούτων τῆς δικαστικῆς ὑπηρεσίας τὴν γνωρίζομεν ὅλοι τόσον καλὰ ὥστε πᾶσα περιγραφὴ περιττεύει, ἀποροῦμεν δὲ πάντες ὄχι πλέον διὰ τὴν ἀνεκτικότητα ἀνθρώπων ἐπὶ δωδεκάδας ὡρῶν ἐξαντλουμένων ἄνευ ἀνταλλάγματος εἰς ἐργασίαν κατ' ἐξοχὴν ξηρὰν καὶ ἐκνευρίζουσαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τύχην καὶ δικηγόρων καὶ διαδίκων, ζωτικώτατα τῶν ὁποίων συμφέροντα εἶνε ἐξηρτημένα ἐκ τῆς καλῆς ἁπλῶς θελήσεως τῶν τόσον γλίσχρως ἀμειβομένων ὑπαλλήλων τούτων. Ἐν τῇ ἐκλύσει τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν, τὴν ὁποίαν ὅλοι διεκτραγωδοῦμεν, σημεῖον φαινὸν πρέπει πάντες νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἀποτελεῖ ἡ τιμιότης τῶν ἐμμίσθων ὑπογραμματέων τῶν δικαστηρίων μας. Ἂν ὄχι ἄρα δι' ἄλλο τι, ἀλλ' ὡς βραβεῖον ἀρετῆς ἐπιβάλλεται ἡ αὔξησις κατά τι τοῦ μισθοῦ τοιούτων ὑπαλλήλων, οἵτινες πρὸς ἐπίμετρον ἔχουσιν ἀφεθῇ εἰς τὴν διάκρισιν κατὰ κυριολεξίαν τῶν ἑκάστοτε γραμματέων, τῶν προσώπων τοῦτέστιν ἐκείνων οὓς κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξαποστέλλει τὸ κόμμα πρὸς λεηλασίαν ἄνευ ὑπερβολῆς, ἐπιτελουμένην ὑπὸ τὰ ὄμματα πάντων εἰς βάρος καὶ τῶν διαδίκων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄνω ὑπαλλήλων.

Τὸ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον δι' οὗ λαμβάνεται πρόνοιά τις περὶ τῆς τύχης τῶν βοηθῶν τῶν νομικῶν συμβούλων καὶ τῆς βελτιώσεως κατά τι τῆς θέσεώς των,

Οἱ βοηθοὶ τῶν νομικῶν συμβούλων

πιθανὸν νὰ ἐξοικονομῇ ἐν μέρει τὰ πράγματα, δὲν εἶνε ὅμως τοιοῦτον, οἷον τὰ πράγματα ἐπέβαλλον. Ἡ πεῖρα ἱκανῶν ἐτῶν ἀρκετὰ σαφῶς ἔχει καταδείξει ὅτι οἱ νομικοὶ σύμβουλοι δὲν εἶνε δυνατὸν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς ἁπάσας τὰς ὑποχρεώσεις ἃς ἡ ὑπηρεσία ἐπιβάλλει αὐτοῖς, οὐδὲ νὰ παρίστανται ἐνώπιον ὅλων τῶν δικαστηρίων, ὅπως σήμερον συμβαίνει. Ἂν ἑπομένως ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ ληφθῇ πρόνοιά τις πρὸς μεταρρύθμισιν, αὕτη ἔδει νὰ ἦτο ριζικωτέρα. Νέοι δικηγόροι, ἐκ τῶν παρεχόντων ἐχέγγυα εὐδοκιμήσεως, λίαν πρακτικὸν θὰ ἦτο νὰ προσελαμβάνοντο ὡς πάρεδροι τρόπον τινὰ νομικοὶ σύμβουλοι ἀντιπροσωπεύοντες τὸ δημόσιον ἐν τοῖς δικαστηρίοις τοῦ πρώτου βαθμοῦ, οὕτω δὲ προπονούμενοι τρόπον τινὰ ἐν τῇ πράγματι δυσχερεστάτῃ ταύτῃ ὑπηρεσίᾳ, θὰ ἦτο δυνατὸν μετά τινα ἔτη νὰ κατελάμβανον λίαν εὐδοκίμως τὴν θέσιν τῶν ἀποχωρούντων νομικῶν συμβούλων, καθότι τὸ σήμερον κρατοῦν σύστημα τῆς συγκροτήσεως τοῦ σώματος τοῦ νομικοῦ συμβουλίου διὰ τῶν ἀπομάχων τῆς δικαστικῆς ὑπηρεσίας, πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι εἶνε τὸ ἥκιστα ἐπιτυχόν, παρὰ τὴν πανθομολογουμένην ἐπιστημονικὴν ἀξίαν τῶν κατεχόντων καὶ σήμερον τὸ ἀξίωμα τοῦ νομικοῦ συμβούλου. Ἀτυχῶς τὸ γῆρας ἐν παντὶ ἀπεδείχθη ὁ χείριστος σύμμαχος.

Κατηγοροῦντο δύο ἀνήλικοι παῖδες ἐπὶ κλοπῇ. Ὁ πρῶτος τῶν συνηγόρων μὲ μίαν ἀτελείωτον ρητορικὴν ἔλεγε καὶ ἐπανέλεγε περὶ ἡλικίας, περὶ παίδων ἀγωγῆς περὶ μεγάλης ἰδέας, τοῦ προεδρεύοντος κ. Ρωμάνου ὑφισταμένου ἀγογγύστως τὸ μαρτύριον. Καὶ ὁ δεύτερος τῶν συνηγόρων λαβὼν τὸν λόγον εἶπε:

Ἠχὼ ἐκ τοῦ Πλημμελειοδικείου

— Ἐξαιτοῦμαι τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Δικαστηρίου διὰ τοὺς μικροὺς κατηγορουμένους καὶ τοὺς συνηγόρους αὐτῶν.

Ἔντινι τελευταῖον γενομένῃ δίκῃ ἐνώπιον τοῦ ἐνταῦθα Κακουργιοδικείου ἐπὶ ὑποθάλψει ληστῶν, ἐξηκριβώθη ἡ αἰτία, δι' ἣν δὲν κατωρθοῦτο ἡ σύλληψις τοῦ Σαντᾶ. Τὰ ἀποσπάσματα κατεγίνοντο δραστηρίως εἰς τὴν ἐξόντωσιν τῶν ὀρνίθων καὶ φαίνεται ὅτι ἡ ὑπηρεσία αὐτὴ εἶνε διεξοδική, ὥστε νὰ μὴ ἔμενε καιρὸς καὶ δι' ἄλλας. Ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὄρνιθες ἑνὸς ὑδρομύλου γενναίως ἐξωλοθρεύθησαν ἐνῷ ἔν τινι καταλύματι παρεσκευάσθη ζωμὸς ἀπὸ ἓξ ὄρνιθας καὶ δέκα ὀκτὼ αὐγὰ διὰ τέσσαρας χωροφύλακας. Δὲν ἐγνώσθη ἡ τύχη τῶν οὕτως ἀπερισκέπτως προκινδυνευσάντων τὴν ὑγείαν τοῦ στομάχου των ἀξιοτίμων κυρίων χωροφυλάκων. Εἶνε ὅμων βέβαιον, ὅτι ἐξεφράσθη αὐτοῖς ἡ ὑψηλὴ εὐαρέσκεια... τοῦ κ. Σαντᾶ.

Λησταὶ καὶ ὄρνιθες

ΟΙ ΑΠΟΚΛΗΡΟΙ
ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

τῶν ὑπογραμματέων καὶ γραφέων τῶν πολυμελῶν Δικαστηρίων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Μαρτίου 1908.

Πρὸς

τὸν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κύριον Ὑπουργόν.

Ἐὰν τολμῶμεν, κύριε Ὑπουργέ, ἀπὸ τῆς ἀφανοῦς θέσεως, εἰς ἣν ὁ δικαστηριακὸς ὀργανισμὸς ἔταξεν ἡμᾶς, νὰ προσέλθωμεν πρὸς τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ δικαστικοῦ σώματος ἱστάμενον ἀρχηγὸν καὶ νὰ ἀφήσωμεν φωνὴν ἱκετήριον πρὸς αὐτόν, τὸ πράττομεν ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ εἴπωμεν τὸ ἀπὸ μακροῦ χρόνου καταθλίβον τὴν καρδίαν μας πικρὸν παράπονον, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἐλπίζομεν—ἐλπίδα τελευταίαν—ὅτι ἐν τῇ ἐνδελεχεῖ ὑπὲρ βελτιώσεως τῶν τῆς Δικαιοσύνης ἡμετέρᾳ μεριμνῇ δὲν θέλετε καὶ ὑμεῖς παρίδει τὴν θλιβερὰν κατάστασιν τῶν κατωτέρων ὑπηρετῶν αὐτῆς, ὑπὲρ τῶν ὁποίων οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἀποτελεσματικῶς ἐσκέφθη, καὶ ὅτι θέλετε ἐκτείνει καὶ ἐφ' ἡμᾶς τὴν πατρικὴν καὶ προστάτιδα χεῖρά σας.

Εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ καθόλου ναῷ τῆς θέμιδος ἀσήμαντοι μέν, πλὴν ἀπαραίτητοι λειτουργοί, συμβάλλοντες καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸ προσδιορισθὲν μέτρον εἰς τὴν κανονικὴν αὐτοῦ λειτουργίαν, καὶ διὰ τῆς ἐργατικότητος καὶ τῆς πείρας ἡμῶν διευκολύνοντες τὸ ἔργον τῶν προϊσταμένων, καθιστάμεθα αἱ δεξιαὶ χεῖρες ἑνὸς Προέδρου ἢ εἰσαγγελέως, ἑνὸς δικαστοῦ ἢ ἀνακριτοῦ καὶ γινόμεθα πολλάκις οἱ ἀφανεῖς μέν, ἀλλ' ἀληθεῖς ἐργάται τῆς ἐνημερότητος τῶν δικαστικῶν. Ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας μας, γενόμεθα δοχεῖα δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἀπορρήτων καὶ ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν διέρχονται καθ' ἑκάστην πολύτιμα συμφέροντα τοῦ δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ δὲν ἠκούσθη ποτὲ ὅτι ἐξεμεταλλεύθημεν τὴν θέσιν μας ταύτην· ὑπὸ τὸ βάρος καταθλιπτικῆς ἐργασίας καὶ περιβεβλημμένοι μὲ ἀπείρους εὐθύνας, τί εἰς ἀντάλλαγμα ἀπολαμβάνομεν καὶ τίνα ἀμοιβὴν ἀναμένομεν;

Καθηλωμένοι ἐπὶ τῆς τελευταίας βαθμίδος τῆς δικαστικῆς κλίμακος, ἀποκεκλεισμένοι δι' ἀνυπερβλήτων φραγμῶν τῆς ἐλπίδος νὰ ἀνέλθωμεν ταύτην ἔστω καὶ κατὰ μίαν βαθμίδα, μακρὰν πάσης ἰδέας προαγωγῆς, μισθοδοτούμεθα μὲ μισθοδοσίαν κατὰ τὸ ἥμισυ μικροτέραν τῆς τοῦ ἡμερομισθίου χειρώνακτος, ἀρκούμενοι ὅτι ἀπεκτήσαμεν τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην τῶν ἑκάστοτε προϊσταμένων, ἀμοιβὴν προσφιλῆ μὲν καὶ πολύτιμον, ἀλλ' ἄκαρπον καὶ ἄϋλον, ὑπομένοντες δὲ καρτερικῶς ἐν τῇ παθητικῇ ἡμῶν θέσει προσεμειδιῶμεν ματαίως πρὸς τὸ μέλλον, ἀναμένοντες τὴν χαρμόσυνον ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ Πολιτεία, ἀναγνωρίζουσα τὰς ὑπηρεσίας μας, ἤθελέ ποτε μεριμνήσει περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς ὑλικῆς τοὐλάχιστον ἡμῶν καταστάσεως, ἀναθεωροῦσα τὸ ἀπὸ τοῦ 1833 ἰσχῦον μισθολόγιον, συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ παλαίωμεν κατὰ τῶν ὁλονὲν αὐξανομένων ἀναγκῶν τοῦ βίου καὶ νὰ πίπτωμεν ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ, καταβαλλόμενοι ὑπὸ τῆς πείνης αὐτῆς.

Ἡ Πολιτεία ὅμως, τῆς μητρικῆς μερίμνης τῆς ὁποίας παραδείγματα ὑπόκεινται πάντες οἱ λοιποὶ τῆς ὑπηρεσίας κλάδοι, ὁ διδασκαλικός, ὁ ταχυδρομικός, ὁ τελωνειακός, ὁ ἐφοριακός, ὡς μητρυιὰ ἀπέστρεψε πάντοτε τὸ πρόσωπόν της ἀφ' ἡμῶν, ἐνῷ καὶ ἡμεῖς εἴμεθα γνήσια τέκνα της καὶ ἐνῷ καὶ ἡμεῖς δουλεύομεν ἐξ ἴσου πρὸς τοὺς ἄλλους ὑπαλλήλους· ἐὰν δὲ ποτὲ ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ ἀσχοληθῇ καὶ περὶ ἡμῶν, τὸ ἔπραξε πάντοτε διὰ νὰ καταστήσῃ χείρονα τὴν κακὴν ἡμῶν κατάστασιν καὶ

μείζονα τὴν ἀπὸ τῶν κόλπων αὐτῆς ἀπόστασίν μας, προχθὲς μὲν ἀποκόπτουσα τὴν πενιχρὰν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν ἀρχειοφυλάκων, χθὲς δὲ καταργοῦσα τὴν μόνην κατὰ τῆς αὐθαιρεσίας ἀσφάλειαν ἡμῶν, τὴν γνωμοδότησιν τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου ὡς προαπαιτούμενον διὰ τὴν ἀπόλυσίν μας, οὐχὶ πλέον ὡς ἀδιαφοροῦσα πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καταδιώκουσα ἐπιμόνως ἡμᾶς.

Καὶ ἐάν, ἐγκαταλελειμμένοι ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰς τοὺς μυρίους κινδύνους τῆς πολιτικῆς συναλλαγῆς καὶ τοῦ περὶ ἐπικρατήσεως ἀγῶνος, μεταξὺ τῶν ἀτόμων, ἤθελόν ποτέ τινες ἐξ ἡμῶν κατορθώσει νὰ διανύσωσιν ὁλόκληρον τὸν μακρὸν τῆς συντάξεως χρόνον ἐν ὑπηρεσίᾳ, εἰς τὴν ὁποίαν, σφριγῶντες νεανίαι εἰσελθόντες, κατηνάλωσαν ἀκάρπως τὰ ζωτικώτερα ἔτη τῆς ζωῆς των, καὶ ἤθελον ἀπομακρυνθῇ ταύτης ἐξηντλημένοι καὶ ἀνίκανοι πρὸς πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν, εἰσὶν ἠναγκασμένοι νὰ περισυλλέξωσι τὸ γῆρᾶς των καὶ νὰ διαθρέψωσιν ἑαυτοὺς καὶ τὰς οἰκογενείας των μὲ τὴν τεσσαρακοντάδραχμον σύνταξιν, ἣν ὁ μισθὸς ἡμῶν ἀποφέρει.

Εἰς τίνα ἄλλον ἠδυνάμεθα νὰ ἀποταθῶμεν ἐκθέτοντες τὴν οἰκτρὰν ταύτην κατάστασιν ἡμῶν, ἢ εἰς ὑμᾶς, Κύριε ὑπουργέ, ὅστις ὑπὲρ πάντα ἄλλον γνωρίζετε ταύτην, παρὰ τοῦ ὁποίου καὶ μόνον ἀποδεχόμεθα πᾶσαν δυνατὴν βελτίωσιν αὐτῆς, καὶ ὅστις καὶ μόνος εἶνε εἰς θέσιν ἐν τῇ πατρικῇ ὑπὲρ ὅλων τῶν ὑπ' Αὐτὸν ὑπαλλήλων μερίμνῃ νὰ ἐξεύρῃ τὸν τρόπον καὶ ὁρίσῃ τὸ δυνατὸν ἐκ τῶν περιστάσεων μέτρον τῆς οἰκονομικῆς βελτιώσεως τοῦ κλάδου ἡμῶν, διότι εἰς ἡμᾶς βεβαίως δὲν προσήκει νὰ ὑποδείξωμεν Αὐτῷ ταῦτα.

Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι, ἀντιλήπτωρ τῆς καταστάσεώς μας ταύτης θέλετε γείνει εἰσηγητὴς καὶ πρωτουργὸς τῆς προσδοκωμένης βελτιώσεως, ἐφ' ᾗ αἰωνία ἔσται ἡ πρὸς ὑμᾶς εὐγνωμοσύνη ὁλοκλήρου τοῦ κλάδου ἡμῶν.

Ὑποσημειούμεθα μετ' ἀπείρου σεβασμοῦ

Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἐπιτροπὴν

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΙ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ

Διὰ τὸ σημειωτὸν βῆμα τῆς νομοθεσίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἰλιγγιώδη ὑπὸ τῶν αὐτοκινήτων ἀναπτυσσομένην ταχύτητα, ζωηρότατα καὶ ἐν Γερμανίᾳ ἤρξαντο ἀναπτυσσόμενα παράπονα. Καὶ ἐκεῖ αἱ ἀντίστοιχοι ποινικαὶ διατάξεις φαίνονται ἀνεπαρκεῖς, σύλλογοι δὲ καὶ νομικὰ περιοδικὰ σφοδρὸν διεξάγουν κατὰ τῆς ἀδρανείας τῆς νομοθεσίας ἀγῶνα.

Ἐν τούτων παρατάσσει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκ τῶν αὐτοκινήτων δυστυχημάτων ἀπὸ τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1906 μέχρι τῆς ἀντιστοίχου ἡμέρας τοῦ 1907. Ἀνέρχεται δὲ οὗτος εἰς 4931 διὰ τὴν Γερμανίαν ἐν γένει καὶ εἰς 2,635 διὰ μόνον τὸ Βερολῖνον! Ἐκ τῶν αὐτοκινήτων ἀτυχήματα ἐπαναλαμβάνομεν. Ὁ Θεὸς τῆς Ἑλλάδος ἂς μὰς σώσῃ ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν καὶ ἐξάπλωσιν τοιαύτης προόδου.

✯

Μία ἀναστάτωσις ἡ ὁποία ἀνατέλλει διὰ τὴν ποινικὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν τοῦ μέλλοντος ὀφείλει τὴν πρώτην ὤθησιν εἰς τὴν Ἀμερικήν. Πρόκειται περὶ συστάσεως εἰδικῶν οὕτως εἰπεῖν ποινικῶν δικαστηρίων, ἁρμοδίων νὰ δικάζουν κολασίμους πράξεις διαπραχθείσας ὑπὸ ἀνήβων ἢ ἐφήβων. Τὴν ἀμερικανικὴν ταύτην ἰδέαν ἐπεκρότησεν ἐν Εὐρώπῃ πρώτη ἡ Ἀγγλία, ἤδη δὲ ὁλόκληρος ἡ Εὐρώπη συζητεῖ ἐνθουσιωδῶς ἐπ' αὐτῆς. Καὶ ὁ τελειότερος, λέγουν, ποινικὸς δικαστὴς διὰ τοὺς συνήθεις, ὑπερβάντας τὴν ἀνηλικότητα ἐγκληματίας, στερεῖται ὅλων τῶν ἐφοδίων ἅτινα ἀπαιτοῦνται ὅπως καταστῇ δικαστὴς ἀνήβων ἢ ἐφήβων.

Τοιοῦτος ὁ πρῶτος λόγος. Ὁ δεύτερος ἔγκειται ἐν τῷ πανηγυρικῷ καὶ ἐν τῇ δημοσιότητι τῆς σημερινῆς διαδικασίας. Ὑπὸ τὸ κράτος ταύτης, προσθέτουν, ὁ νεαρὸς ἐγκληματίας, ὁ ἀκούων τὸν συνήγορόν του πλέκοντα τὸν πανηγυρικόν του, συλλαμβάνει τὴν ἰδέαν, ὅτι τὸ κακουργεῖν εἶνε τὸ ὀλιγώτερον ἡρωϊσμός. Ἁπλοποίησις ἄρα τῆς διαδικασίας καὶ κατάργησις ὅλων τῶν δραματικῶν ταύτης σκηνῶν. Περὶ τοὺς δύο τούτους πόλους περιστρέφεται ἡ κυοφορουμένη μεταρρύθμισις.

✯

Μέγα τὸ ζήτημα! Ἐν Γερμανίᾳ ἀνεφάνη καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς: Συνεπείᾳ ἐλαφροτάτου φόρου ἐπιβληθέντος ἐπὶ τοῦ ζύθου ἐν Ἀλσατίᾳ, ἄλλα μὲν ζυθοπωλεῖα ἐνέμειναν εἰς τὰς πρότερον τιμὰς ἄλλα δὲ ηὔξησαν ταύτας. Πόλεμος λοιπὸν κατὰ τῶν τελευταίων. Σύλλογοι καὶ σωματεῖα ὕψωσαν κατ' αὐτῶν δημοσίᾳ τὴν σημαίαν τοῦ *ἀποκλεισμοῦ*, ἂν ἡ λέξις ἐκφράζῃ τὸν γνωστὸν ὅρον Boykott ἢ μποϊκοτάρισμα, ὡς οἱ τολμηρότεροι μεταφέρουν τὸν ὅρον. Πινακίδες δὲ εἰς τὰς ὁδοὺς ἀνηρτήθησαν προκαλοῦσαι τοὺς ζυθοπότας νὰ μὴ εἰσέρχωνται εἰς τὰ ὑψώσαντα τὰς τιμὰς τοῦ ζύθου καταστήματα. Προβλέπεται ἡ πρᾶξις αὕτη ὑπὸ ποινικῆς τινὸς διατάξεως; Δύνανται ἐπ' αὐτῆς νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἀναλόγως αἱ περὶ ἀπεργίας διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου; Ὄχι ἀνεκραύγασαν ἐν χορῷ οἱ σοφολογιώτατοι νομικοί, ἡ κραυγὴ δὲ τούτων εὗρεν ἀπήχησιν καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πλημμελειοδικείου, ὅπερ ἀπεφήνατο, ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δόγματος τοῦ ἐλευθέρως συναλλάττεσθαι, καὶ κατ' ἰδίαν ἕκαστος καὶ πλείονες ἡνωμένοι δικαιοῦνται οὐ μόνον νὰ μὴ ἐπισκέπτωνται ὡρισμένους τόπους καταναλώσεως ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους νὰ προκαλοῦν ἢ ἀποτρέπουν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν πάντοτε, ὅτι αἱ τοιαῦται προκλήσεις δὲν μετέχουν καὶ δυσφημήσεων. Ἐλύθη ἑπομένως καὶ τὸ μέγα τοῦτο πρόβλημα.

✯

Ἂς τὸ λάβωμεν καὶ ἡμεῖς ὑπὸ σημείωσιν. Εἷς δικηγόρος ἐν Δαρμστάτῃ τῆς Γερμανίας προσέθετεν εἰς τὰ πληρεξούσια τῶν πελατῶν του τὴν ἑξῆς φράσιν: «Ὑπόσχεται δὲ ὁ ἐντολεὺς νὰ καταβάλῃ εἰς τὸν πληρεξούσιόν του, πλὴν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου κανονιζομένων, καὶ ἕκτακτον ἀμοιβὴν διὰ τὴν ἀλληλογραφίαν ἢ τοὺς ἄλλους κόπους εἰς οὓς ἤθελεν ὑποβληθῇ οὗτος διὰ τὴν δραστηριωτέραν (!) διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως». Παρ' ὅλην τὴν ἔγγραφον ταύτην ὑπόσχεσιν καὶ παρ' ὅλην τὴν ἐκ μέρους τοῦ δικηγόρου δραστηριωτέραν διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως, τὸ Ἐφετεῖον Δαρμστάτης ἀπέρριψε τὴν ἀγωγὴν τοῦ δικηγόρου, δεχθὲν ὅτι μόνη ἡ ἐν τῷ πληρεξουσίῳ περικοπὴ αὕτη δὲν παράγει ἐνοχικὴν ὑποχρέωσιν ὅσον δήποτε ὑπεράνω τοῦ δραστηρίου καὶ ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι διεξήγαγε τὴν ὑπόθεσιν ὁ δικηγόρος, ἐφ' ὅσον αἱ παρασχεθεῖσαι ὑπηρεσίαι δὲν κανονίζονται ὑπὸ τοῦ σχετικοῦ περὶ ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων νόμου.

✯

Διὰ τὴν ἀκρίβειαν παραθέτομεν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γερμανίας, ἡ ὁποία ἀρκετὰ πρακτικῶς ἔλυσε τὸ κατωτέρω ζήτημα. Ὁ ἀριθμὸς εἶνε 202 τῆς 9 Δεκεμβρίου 1907, τὸ δὲ ζήτημα τὸ ἑξῆς: Μία κυρία ἐκτάκτως εὐαίσθητος μέχρι τῶν ὁρίων τῆς νευροπαθείας, ὡς ἐκ τῆς ἀποδεικτικῆς διαδικασίας εἶχεν ἐξακριβωθῇ, μετέβη νὰ ἐπισκεφθῇ μίαν φίλην της, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν εἰσήρχετο εἰς τὸν διάδρομον, τὸ μικρὸν κυνάριον τῆς φίλης της τὴν ἐγαύγισε. Ἡ εὐαίσθητος κυρία συνεταράχθη εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον, ἐλιποθύμησεν, ἐκ τῆς λιποθυμίας κατέπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἐκ τῆς πτώσεως ὑπέστη θραῦσιν τοῦ δεξιοῦ βραχίονος. Ἐκλήθη εἰς βοήθειαν ἡ ἰατρική, ἥτις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν νευροπαθῆ κυρίαν τὸν θραυσθέντα βραχίονα, οὕτω δὲ αὕτη, ἀνίκανος πλέον πρὸς ἐργασίαν, κατέφυγεν εἰς τὴν νομικὴν ἐνάγουσα ἐπὶ ἀποζημιώσει κατὰ τῆς ἰδιοκτητρίας τοῦ κυναρίου.

Κατ' ἀντίθεσιν ὅμως πρὸς τὸ ἄκρως εὐαίσθητον τῆς ἐναγούσης, οἱ στυγνοὶ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ Γερμανοὶ δικασταὶ ἔκριναν ἀπορριπτέαν τὴν ἀγωγὴν διὰ τῆς αἰτιολογίας, ὅτι τὰς συνεπείας τῆς ἀσυνήθους εὐαισθησίας δὲν εἶνε πρέπον οὐδὲ νόμιμον νὰ ἀποτίσουν τρίτοι, ὤφειλε δὲ ἡ ἐνάγουσα κυρία νὰ εἶχε τὴν κοινὴν ἀντίληψιν ὅτι ἐκ τῶν ὑλακῶν μικροσκοπικοῦ κυναρίου οὐδένα διέτρεχε κίνδυνον καὶ τὴν συνήθη ἀντοχὴν τῶν νεύρων ὥστε νὰ μὴ λιποθυμήσῃ ἐκ τῶν τελείως ἀκινδύνων τούτων ὑλακῶν. Ἀντίρρησίν τινα εἰς ταῦτα καὶ ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ ἔχῃ.

✯

Παρήγορον καὶ τοῦτο ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως δι' ἡμᾶς. Ἐν Γερμανίᾳ συνέστη ἐπισήμως ἐπιτροπή, εἰς ἣν ἀνετέθη νὰ σκεφθῇ καὶ ἀνεύρῃ τὰ ληπτέα μέτρα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θὰ ἐπιτευχθῇ νὰ καταστῇ ἐνήμερον τὸ Ἀκυρωτικόν. Εὐτυχῶς τὸ ζήτημα τοῦτο εἶνε λελυμένον παρ' ἡμῖν ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον, ἂν δὲ ὑπάρχῃ ἀνάγκη σκέψεων καὶ γνωμῶν περὶ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ μας, αὗται, κατὰ τὸν Ἀντεισαγγελέα του κ. Κ. Μανιάκην, ἔδει νὰ ἀπέβλεπον τὸ ἐνιαῖον τῆς νομολογίας του. Δυστυχῶς ὅμως τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν εἶνε ζήτημα ἐπιτροπῶν, ἀλλὰ μορφώσεως ἐπιστημονικῆς ἀρτίας κατὰ τὸν αὐτὸν κ. Ἀντεισαγγελέα. Ὥστε τὸ παράδειγμα τῆς Γερμανίας, ἐν τούτῳ τοὐλάχιστον, δὲν μᾶς ὠφελεῖ.

Ἀριθ. 740.

Ἀποδεικτικὸν ἐπιδόσεως

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν ἕκτην [6] Μαρτίου 1908 ἐννεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 5 Μ. Μ. ὁ ὑποφαινόμενος Π. Βασιλείου δικαστικὸς κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν, τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ δικηγόρου Ἰωάνου Τούντα πληρεξουσίου τοῦ Γεωργίου Λαζοπούλου κατοίκου Ἀθηνῶν, μετέβην καὶ ἐπέδωκα εἰς τὸν Κον Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὴν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικον Βασίλων σύζυγον Γ. Λαζοπούλου τὸ γένος Τ. Ἀγγελοκωνσταντῆ τὴν ἀπὸ 5 Μαρτίου ἐ. ἔ. ἀγωγὴν ἀπευθυνομένην ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου καλεῖ τὴν ἀντίδικον ἐμπροθέσμως πρὸς συζήτησιν καὶ ἐξαιτεῖται νὰ κηρυχθῇ διαλελυμένος ὁ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀντιδίκου συζύγου του γάμος τελεσθεὶς ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Ἀπριλίου 1904 καὶ νὰ καταδικασθῇ εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τέλη.

Ὁ Λαβὼν Εἰσαγγελεὺς — Ὁ Δ. Κλητὴρ
Κ. Ροΐλὸς — **Π. Βασιλείου**

Ἀριθ. 756.

Ἀποδεικτικὸν ἐπιδόσεως

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν δεκάτην τετάρτην Μαρτίου 1908 ἐννεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 5 Μ. Μ. ὁ ὑποφαινόμενος Π. Βασιλείου δικαστικὸς κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ Δικηγόρου Ἰωάννου Τούντα πληρεξουσίου τοῦ Γεωργίου Λαζοπούλου, κατοίκου Ἀθηνῶν μετέβην καὶ ἐπέδωκα πρὸς τὸν Κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὴν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικον Βασίλων σύζυγον Γ. Λαζοπούλου τὸ γένος Τρ. Ἀγγελοκωνσταντῆ, ἀντίγραφον τῆς ὑπ' ἀριθ. 1238 ἐ. ἔ. πράξεως τοῦ κ. Προέδρου τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν δι' ἧς ὁρίζει δικάσιμον τῆς ἀπὸ 5 Μαρτίου ἐ. ἔ. ἀγωγῆς τὴν πρώτην συνεδρίασιν (Τμῆμα Συνοπτικὸν) μεθ' ἡμέρας δέκα (10) ἀπὸ σήμερον καὶ πρὸς γνῶσίν του.

Ὁ Λαβὼν Εἰσαγγελεὺς
(Τ. Σ.) **Κ. Λυκουρέζος**

Ὁ Δικαστ. Κλητὴρ
Π. Βασιλείου

Ἀποδεικτικόν

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν δεκάτην τετάρτην Μαρτίου τοῦ 1908 ἐνεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 5 Μ. Μ. ὁ ὑποφαινόμενος Κωνστ. Δ. Χριστόπουλος δικαστ. κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ δικηγόρου κ. Β. Βαχλιώτου, πληρεξουσίου τοῦ ἐνάγοντος Σπυριδ. Ροσολύμου, κατοίκου Ἀθηνῶν, ὡς τελευλευταίου ὑπερθεματιστοῦ δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 42299 καὶ ἀπὸ 2 Μαρτίου 1908 ἐκθέσεως πλειστηριασμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Γ. Ἀφεντάκη ὡς ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ περιγραφομένων δύο οἰκιῶν, μετέβην καὶ ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν διὰ τὴν ἐναγομένην Ἑλένην χήραν Ἀντ. Βολάνη, ὀφειλέτιδα καὶ κάτοικον πρώην Ἀθηνῶν καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς τὴν ἀπὸ 9 Μαρτίου 1908 κατ' αὐτῆς ἀγωγὴν περὶ ἐγγυοδοσίας ἀπευθυνομένην ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ἀνακοινουμένην καὶ πρὸς τὸν ἐπισπεύδοντα τὸν πλειστηριασμὸν Σπυρ. Μπαλτατζῆν, κάτοικον Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλον Γ. Ἀφεντάκην Συμβολαιογράφον, κάτοικον Ἀθηνῶν δι' ἧς καὶ τοὺς προστεθησομένους λόγους καὶ μὲ τὴν ρητὴν ἐπιφύλαξιν παντὸς ἑτέρου δικαιώματός του, παρακρατεῖ τὸ τίμημα μέχρι τῆς αἰτουμένης ἐγγυοδοσίας καὶ καλῶν τὴν ἀντίδικον πρὸς συζήτησιν τῆς ἄνω ἀγωγῆς του, ἐμπροθέσμως ἐνώπιον τοῦ ἄνω δικαστηρίου ἐξαιτεῖται 1) Νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἄνω ἀγωγή του 2) Νὰ ὑποχρεωθῇ ἡ ἀντίδικος νὰ καταθέσῃ ἐγγύησιν δραχμῶν 70.000 κατὰ τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφομένους τρόπους πρὸς ἀσφάλειάν του διὰ τὴν ἐν τῷ ἱστορικῷ τῆς ἀγωγῆς αἰτίαν, καὶ νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ἡ παρακράτησις τοῦ τιμήματος (ἐκπλειστηριάσματος μέχρι τῆς χορηγήσεως τῆς αἰτουμένης ἐγγυοδοσίας καὶ μέχρις ὁριστικῆς καὶ τελεσιδίκου λύσεως τῶν ἐκκρεμῶν δικῶν ἐπὶ τῆς αἰτήσεως περὶ ἀναιρέσεως τῆς ἐγγεγραμμένης ἐν τῷ Α' τμήματι τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπ' ἀριθ. 445 ἔτους (1906) καὶ τῆς ἀπὸ 9 Μαρτίου 1908 προκλήσεώς του καὶ τῶν ἐκ ταύτης ἀποτελεσμάτων, καὶ νὰ καταδικασθῇ εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τέλη, πρὸς γνῶσίν της, διὰ τὰς νομίμους συνεπείας.

Ἀντίκλητόν του δὲ διορίζει τὸν δικηγόρον κ. Β. Βαχλιώτην.

Ὁ λαβὼν Εἰσαγγελεὺς — Ὁ δικαστ. κλητὴρ
Κ. Λυκουρέζος. — **Κ. Χριστόπουλος.**

Ἀποδεικτικόν.

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν δεκάτην τετάρτην Μαρτίου τοῦ 1908 ἐνεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους, ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 5 μ.μ., ὁ ὑποφαινόμενος Κωνστ. Δ. Χριστόπουλος δικαστικὸς κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν, τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ δικηγόρου κ. Β. Βαχλιώτου, πληρεξουσίου τοῦ προσεπικαλοῦντος Σπυρίδωνος Ροσολύμου, κατοίκου Ἀθηνῶν προκαλοῦντος, μετέβην καὶ ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὴν Ἑλένην χήραν Ἀντωνίου Βολάνη, προκαλουμένην ἀγνώστου διαμονῆς τὴν ἀπὸ 9 Μαρτίου 1908 κατ' αὐτῆς καὶ τῶν 1) Σπυρίδωνος Μπαλτατζῆ καὶ 2) Ἑλένης Ι. Βολάνη κατοίκων Ἀθηνῶν προσεπικαλουμένων, προσεπίκλησιν εἰς ἀναγκαστικὴν παρέμβασιν, ἀπευθυνομένην ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, δι' ἧς καὶ τοὺς προστεθησομένους λόγους καὶ μὲ τὴν ρητὴν ἐπιφύλαξιν ὅλων τῶν δικαιωμάτων του, προσεπικαλῶν τοὺς ἀντιδίκους ἵνα παρέμβωσιν εἰς τὴν περὶ προκλήσεως δίκην, εἰς ἣν καλεῖ τοὺς ἀντιδίκους πρὸς συζήτησιν ταύτης ἐμπροθέσμως· ἐξαιτεῖται. Νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ προσεπίκλησίς του αὕτη· 2) Νὰ ὑποχρεωθῶσιν οἱ προσεπικαλούμενοι εἰς ἀναγκαστικὴν παρέμβασιν ἐν τῇ περὶ προκλήσεως δίκῃ συνεπείᾳ τῆς ἀπὸ 9 Μαρτίου 1908 προκλήσεώς του, ὡς κύριοι διάδικοι καὶ ὑποστηρίξωσι τὴν πρόκλησίν του ἀποκρούοντες τὰς ἀξιώσεις τῆς καθ' ἧς ἡ πρόκλησις· 3) Νὰ διατηρήσῃ ἡ ἔνστασίς του περὶ παρακρατήσεως τοῦ τιμήματος, κατ' αὐτῶν ἐν παντὶ καιρῷ τὴν ἐνέργειάν της· 4) Νὰ στερηθῶσι τοῦ δικαιώματος τῆς τριταναποκοπῆς κατὰ τῆς ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως· 5) Νὰ ἀποτελέσῃ ἡ ἐκδοθησομένη ἀπόφασις δεδικασμένου καὶ κατ' αὐτῶν· 6) Νὰ καταδικασθῶσιν εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τέλη καὶ εἰς ἔνδειξιν.

Ὁ λαβὼν Εἰσαγγελεὺς
Κ. Λυκουρέζος.

Ὁ Δικ. Κλητὴρ
Κ. Χριστόπουλος.

Ἀποδεικτικὸν

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν δεκάτην τετάρτην Μαρτίου τοῦ 1908 ἐνεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 5 μ. μ. ὁ ὑποφαινόμενος Κωνστ. Δ. Χριστόπουλος δικαστικὸς κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν, τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ προκαλοῦντος τὴν ἀγωγὴν καὶ ἀνακοπὴν Σπυρίδωνος Ροσολύμου, κατοίκου Ἀθηνῶν μετέβην καὶ ἐπέδωκα πρὸς τὸν Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὴν Ἑλένην χήραν Ἀντ. Βολάνη, κάτοικον πρώην Ἀθηνῶν καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς, τὴν ἀπὸ 9 Μαρτίου 1908, κατ' αὐτῆς πρόκλησιν εἰς ἀγωγὴν καὶ ἀνακοπήν, ἀπευθυνομένην ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ἀνακοινουμένην καὶ πρὸς τὸν Σπ. Μπαλτατζῆν καὶ Ἑλ. Ι. Βολάνη, κατοίκους ἀμφοτέρους Ἀθηνῶν, δι' ἧς καὶ τοὺς προστεθησομένους λόγους καὶ μὲ ρητὴν ἐπιφύλαξιν τῶν δικαιωμάτων του, προκαλεῖ τὴν ἀντίδικον, ἵνα ἐντὸς προθεσμίας 30 ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον, ἐγείρῃ τὰς ἀξιουμένας ἐνδίκους σχέσεις ἤτοι α) ἀνακοπὴν περὶ ἀκυρώσεως τῆς κατασχέσεως τῆς ἐπιβληθείσης ὑπὸ τῆς Ἑλένης Ἰω. Βολάνη, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 1518 καὶ ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1904 ἐκθέσεως κατασχέσεως τοῦ κλητῆρος Γ.Κ. Κοκκινάκη, καὶ τοῦ τίτλου ἐφ' οὗ αὕτη ἐρείδεται β) ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Σπ. Μπαλτατζῆ περὶ ἀκυρώσεως τοῦ δανείου αὐτοῦ τοῦ στηριζομένου εἰς τὸ 19015 ἔτους 1899 συμβόλαιον τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Γ. Ἀφεντάκη καὶ τοῦ συμβολαίου τούτου, ἄλλως καλῶν αὐτὴν πρὸς συζήτησιν τῆς ἄνω προκλήσεώς του ἐμπροθέσμως ἐξαιτεῖται. 1) Νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρόκλησίς του 2) Νὰ κηρυχθῇ ἀπεσβεσμένον, πᾶν δικαίωμα τῆς ἀντιδίκου ἀπορρέον ἐκ τῶν περὶ ὧν ἡ καύχησις ἐνδίκων σχέσεων καὶ νὰ διατηρήσῃ ἡ ἔνστασίς του περὶ παρακρατήσεως τοῦ τιμήματος ἐν παντὶ καιρῷ, τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀποσβεννυμένης τῆς τε ἀνακοπῆς της κατὰ τῆς κατασχέσεως καὶ τῆς ἀγωγῆς 3) Νὰ καταδικασθῇ ἡ ἀντίδικος εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τέλη.

Καὶ εἰς ἔνδειξιν

Ὁ Λαβὼν Εἰσαγγελεὺς — Ὁ Δικ. Κλητὴρ
Κ. Λυκουρέζος — **Κ. Χριστόπουλος**

Τύποις Π. Α. Πετράκου